

Ս . Ե Փ Ր Ե Մ Ի

Խ Ո Ւ Ր Ի Ն Ա Ս Ո Ր Ի Ո Յ

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ք

Վ. ԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆՅ

ՌՅԶԳ. - 1934

በበቃ ሁኔታ

ጋራ ሁኔታ ሁኔታ ሁኔታ

ነበረ

Ե Ն Ա Է Ր

Լիզյունի Գաղութառ Ախլալեկեան
Հիմնադրութեան կողմէ.

Հայկական ՍՍՌ Գիտութիւնների
Ակադեմիայի Մատենադարանին

1 9 6 6

2

100

Ա. ԵՓՐԵՄԻ

ԽՈՒՐԻՆ ԱՍՈՐԻՈՅ

ԿՅՈՒՐԴԻ

ՊԵՏԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱԿԻ ԱՐԺԻՐԱՐԱՆԵՑ

ՈՅԳԻ - 1934

ՅՈՒՇԻԿ

ԽՆ ԿԱՐՈՅՐ

Հ. ԼԵՒՈՆԻ ԱԹՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍԵՑԻՈՅ

ԾԱՂԿԱՐԱՐ ԵՐԿՆԻՅ

ԸՆԾԱՅԵԼՈՅՆ

Ա. Զ. Գ.

ՅԱՌԱՋԻՆ Ս ՏՊԱԳԻՐ

Հաղորդասիրացն մատուցանեմք
զայս ի ձօն հոգևնուէր, յանգ դովին
հանել զամս շնորհարեր: Ի՞նչ իսկ
շաշագոռնիւ գոյր ապարէն պսակել
զդա իշիք, երե ոչ Հոգեկիր քնարին
քաղցրաշար դաշնակոչքեանցն հե-
զախօսիկ բարբառով: Ուր ընդ ձմել
սրտին ի գիղջ խորագգած՝ սլացի
և հոգին ի քեզս նոշագաց՝ յաս-
տոշածարնակ խորանս արփաձեմ:

Յառաւել խելամտոչքիւն բազմա-
պատիկ զեղեցկոչքեանց սոփերիս,
ի քնին արկցոչք զայլեւայլ հանգա-
մանս սորոշն: Եւ նախ անոշնդ

Կցուրդ՝ նշանակելով քոչի ձառ ինչ
 մեկնորդական, կամ բան հակիրձ՝
 կցեալ յընթերցուածս աշուշին պատ-
 շաձի, յորմէ և զյորջորջումն ըն-
 կալան. որով և ասին իսկ ի յիշա-
 տակարանին՝ «ԿՅՈՒՐԴԷ ԱՍԱՅՈՒԱՐԷ
 ԵՓՐԵՄԻ»։ Զամանէ գրեալ է ի Բազ-
 մալիպի 1929 ամին, յէջս 136։

Զապաշխարոչքենէն և զսրբոյ
 Հաղորդոչքենէն եւ ձառքս։ Թոչի
 խօսեցեալ գոյ զսոսա յաշուքս բա-
 ռասնորդական Պանոց, որոց և թիւն
 իսկ զսոյն հաշաստէ, զի յիտոշն և
 մի եւն քուով։ Յառաջինս անդ զժա-
 մանակեան եւեթ խօսի զկերակրոցն,
 որպէս Նոյին և կենդանեացն ի տա-
 պանին, Արրահամոն՝ առպնջակա-
 նոչքեամբն հրեշտակաց, Էդիպի և
 ագռաշոցն, Եդիսէի և կնոջն Սո-
 մնացոյ եւն։ Ապա յառաջ եւս

նկրտեալ՝ ձառե և զմանանայեկն ա-
նապատին . և աշսպես՝ ոտն առ ոտն
ի վեր անդր ամբառնայ զմիտս զառ
ի սրովբեիցն յանհաս սեղան :

Կցրդացս բնագիր ասորի չի ի
միջի, որպես յոյն և շատիկն՝ չերեւի
առ Ասեմանեայ : Անծանօր ոչբեւն
են օտարաց : Սակայն զհարազա-
տոշքենեւ սոցոշնց չիք ինչ երկրայեղ,
որպես յայտ յանդիման տեսանի
վերծանողացն ի յստակ վարդա-
պետոշքենեկն և ի բովանդակ շա-
րամանոշքենեկն : Քաջայարմար ձեռ-
բանաստեղծական, սղարան՝ և քան
զբնաւս կենդանի նկարագրօքն որ
ի սմա, գոչեղ իմն բռնին Եփրե-
մայն գոյ :

Ի հայրունս եւեր ունիւմք զպա-
տոշականս զայս մարգարիտ . և աշդ
ի միռնմիայնոշմ բղբեայ ձեռա-

գրի՝ ի քառածալ ձառքնորի ոչրեր
 Էջմիածնի, ընդ 902 թուովն պահե-
 լոյ: Ի սմանե տեառն Պաշտօսի ու-
 սոշմնասեր և քարեացապարտ վար-
 դապետի Պետրոսեան Կոստանդ-
 նոշպոյսեցոյ՝ քարեկամի Ուխտիս,
 մեծաւ նկողնքեամբ և հաշատարիւմ
 ձգքտոշքեամբ ի 1849 ամին օրի-
 նակեալ՝ բեր եղբօր իշրոշմ Քերով-
 բի ի նուէր: Ի Կ. Պոլիս՝ մերոցն
 զնոյն օրինակն յղեալ ի վանս, ջա-
 նիւք Նորընծայից Ի. Գ. դասուն՝ ընդ
 այլ ձառս, յամին 1851 շինի գաղա-
 փարեալ. և այժմ ի կարգի գրք-
 չագրացս՝ ընդ Գ., գ, 769 թուովն
 պարոշնակի, յորմե առաջիկայս գա-
 ռաջինն ահա ածաւ ի լոյս: Ի մեր-
 մեա առեալ է և որ ի Վիեննայն
 օրինակ, Թ. 257:

Ի սպառ կորոշստ մասանց ինչ

Ի սոցանէ՝ ոչ տաքի մեզ ըստ ար-
 ժան թաշակիանի աշաղիչ գոյոսա. զի
 թանաւտեղծին միանգամայն և հո-
 գեւիրին, ընդ աստուածաբանին՝
 ցաւ է գոյոցանէ և հայկաբանին:
 Զի բնաշից իսկ սոցոշնց գոյ ձարակ
 գտանել ի դոսին: Բագոշմն ի խըն-
 դիր շեալ՝ հազիշ հատուածս Երիս
 գտի յաշելոշ ի հրատարակոշրիշնս:
 Մատուշն Երկոշս ի ԵԺ և ի ԶԺ
 կցրդացն և զԽ կցոշրդն ողջոյն,
 որով ոշղդեալ թովանդակեցաւ թե-
 րին օրինակիս: Գտանին նշխարքս
 յանոշն հեղինակին՝ աշ աշլով վեր-
 նագրաւ, ի մերոշմն Գ. ձառնութիւն
 գրելոյ ի Ռ.Զ.Զ (1637) յԵրոշսադեմ,
 և ի կարգի մատենադարանիս՝ ոշնի
 Է, Գ, 512. յԷջմն 478-481 և յ'805:
 Զպակասոյ ոչ յանկրմանէ միայն թեր-
 րիցն պատահեալ կարծեմ, աշ և

ի շփոթեալ կազմեն : Եւ այդ յայտնի
ցոշցանի ի Իթ. կցրդեն խառնելոյ
քնդ երեսներորդին : Չի սա աշարտի
բանիւս առ... և չորիւք իջիւք յա-
ռաջ՝ դնի գրոշխ ևոր անվերնագիր
... իւծուցն : Յայտ ուրեւն և սորա՝
բովանդակոչիւն շինել և ախորդին,
որպէս ի կարգե իմաստիցն իսկ քաջ
երեւի : Տրոնեալ յերկոշս՝ և յար-
մարապէս ուղղեալ դասեցար՝ տես
յեջ 69 :

Լեզու ձառիցս և դարձոշած ք բա-
նից՝ քաջընտիր ևն յոյժ, և օտարա-
ցեալ զանցանեն ամենեւիւնք զԼ կա-
յասիրին և զԼիշիկեան դարոչցն
գոճով : Սոցա կարգ և ձեւ յամե-
նայնի հնոշքեան և գոշակ : Եւ զի
չունի ինչ խտիր յայլոց մատենա-
գրոշքեանց Եփրեմի, ասելի կար-
ծեմ Ս. Հարցն մերոց Թարգման-

չացն գոյ վաստակ։ Կարծիս իմն
տայ և. յԵղիշեայ ընթերցեալ շինել
դա. զի Հայկզ. բռ. գրաւոյ «ծա-
կոտուած» յԵղիշեէն միայն գիտե,
և. սա՝ ոչնի գայն զձեռ օրինակի որ
ի ՅԱ. կցրդին, յեջս տպ. 138:

Ձի անծանօթ եր ձեռագիրս հե-
ղինակաց Հայկազեան բառագրոցս,
վասն որոյ բազում բառք են ի սմա
յաշկոյիք յայն։

Ձբերական և. զոչողագրական ինչ
խոտորմունս, գրագուն՝ բառից զան-
ստփոք առմունս և. գրիւ, և. գայլ եւս
տեղեկութիւնս մատենագրական,
գտցեն բանասերք ի Քաղմամբիպի
տարւոյս յամսեանն Ապրիլի փոքր
ի շատե եղեալ։

Գոզցես խորհրդեամբ իմն շեալ
կորոչստ մասանց ինչ պրակիս, որ-
պէս զի զառաջակայիցն միան-

գամ առեալ զձաշակ, քաւի ընդ երկինս անցցեն միտք քրիստոսասէրք, և զառ ի մագաղաթեայցն զըղացեալ՝ փրկոչքիւնարէր որո՞՞մամբք ի սիրտ և ի հոգի, մեք մեզեն առաւելօքն բովանդակել մարբասցոչք:

Դնեմ զայդ իբրոշ ծաղիկ բլրբմենի ի շիրիմ Հօր սիրեցելոյ Լեւոնի Արձեան, որ զառաջինն ինձ քաղցրացոյց զիմ դպրոչքիւն Հայրենի:

Հ. ԳԲ. Ս.

Յ Ի Շ Ա Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ք

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶԻՆ

« Կատարեցաւ Կոյս-ըդդ՝ Աստուծոյ
Եկեղեցի երանելոյ, ձեռամբ անարհեստ
զրոյի Գրիգորի սպասաւորի Ակներոյ վա-
նիցս, ի թվ. 248: ի սոյն ամի սկիզբն
արարաք շինման բերդին որ ի Վարաիզ-
կնոցն »:

« Բժշկեա՛ Տէր զվէրս անապատացեալ
ի բարեաց հոգոյ զրոյկանս »: — Յիշա-
տակարանս ի բնագրին, է ի վախճան
ԼԸ կցրդին:

Օրինակս աստ ի վախճան ԽԲ կցրդին՝
յաւելու զյիշատակարանս բնագրին. « Ան-
կիրթ վերակացուիս սրբոյ անապատիս,
ողորմեա՛ Տէր իմ Յիսուս »:

« Այնմ բնակութեան արժանի արասցէ
Քրիստոս Աստուած զստացող զրոցս զԳրի-

դոր զառաջնորդ անապատիս և զաշխատեալքն ի սմա, և որ լի սրտիւ զամէնն ասին»:

«Բժշկեա Տէր աստուածային սպեղանեօք քո զխիսայթեալ վէրս հոգւոյ զբողկան սուրբ մատենիս Գրիգորի սպասաւորի սուրբ անապատիս Ալէնեոյ»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ
ԳՐՈՅՍ, (Նօտրդիր)

«Ի թուին Ռիւն, նորոգեցաւ վերստին սուրբ զիրքս ի զիւղաքաղաքն ի Թլկուրան, ի դուռն սուրբ Կարապետին, ի հայրապետութեան տէր Պետրոս քաջ բարոնապետին մերոյ, և յառաջնորդութեան տէր Կարապետին և աստուածաբան վարդապետին, ձեռամբ անարժան Թումայի աշակերտի Աղաչեմ չլինել մեղադիր մեզ վասն պակասութեան զրոցս՝ և խաբնիխուրն լինելոյ. քանզի յոյժ աշխատեալք և «չ կոհացա՞ր փոշիւն զպոշիւն սուր, և այլ աւրինա՞լ «չ փոյր: Բայց զայն որ յայտնի դոյ ի զիրսս ուսցիս, և զմեզ անապատաւ թողնես»:

Ս. Ե Փ Ե Մ Ի

Կ Յ Ո Ի Ր Դ Ք

ՎԱՍՆ ՔՆՈՅ

ԵՒ ԱՐԹՆՈՒԹԵԱՆ*

Մի տայք իշխանութիւն քնոյ թա-
գաւորել յանդամս ձեր: Լուարուք
զաղէտն զոր գործեաց յերկրի. քաս-
քնեցէք և փախերուք ի նմանէ: Զի
կողոստեցաւ ի քուն Ադամ՝ կողիւն
որ առաւ ի նմանէ: Յարթնութեանն
մի էր, իբրեւ ննջեաց՝ բաժանեցաւ
և եղև յերկուս: Նոյ՝ ծանր այսպա-
նեցաւ քնովն որ ծնաւ ի նմանէ:
Յարթնութեանն՝ զգաստ էր և պար-

* Սա և յաջորդն՝ ի Գ. Ճառքնորէն
առեալ. տ. յԱզգին, յէջ 9:

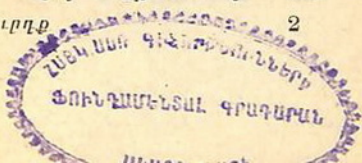
կեշտ, և ի քունն՝ մերկացաւ և առակեցաւ: Ղովտ, դարձեալ ի ձեռն քնոյ իւրոյ կողոսկտեցաւ և ոչ զգաց: Մեծացան արթունքն ի դանձէ նորա, և եղեն յազգս բազումս: Զի եթէ ընդ արդարս զայն գործեաց քուն, և ոչ զգաց ի գողանալ զնորսա, քանի՞ եւս երկիցուք մէք մեղաւորքս ի քնոյ՝ զի մի տիրիցէ մեզ:

Ի քուն մեռան անդրանիկքն Եդիստոսի՝ և ոչ զգաց թշուառականն այն: Բայց իբրեւ զարթեաւ և յարեաւ՝ ասրա զգաց հարուածին իւրում: Սիսարա, որ սկայութեամբ իւրով ջարդեաց զազգն Եբրայեցւոց, որչափ մեծացաւ յարթնութեան իւրոյ՝ նոյնչափ տկարացաւ ի ձեռն քնոյ: Զի Յայել յարեաւ ի վերայ նորա, և վարեաց ցից ընդ ծամելիս: Քուն՝ նախատինս արար զնա. զի ի ձեռն կնոջ սպան զնա: Սամիսոն ուխտաւորն, որ յորովայնէ զգեցեալ էր զհսկայութիւն, ի ձեռն կնոջ, որ այրեաց զՓղիշտ, կուրա-

ցուցին Փղշտացիք զաչս նորա: Նա սպան զառիւծն, և աղուեսօքն այրեաց զՓղիշտ: Քուռնն նենդեաց և եգերծ զնա, և ի տուէ ընդ երկանս կապեաց զնա:

Գիշերի Մադիամ աւարեցաւ: Արթունքն որ էին ընդ Գեդէոնի՝ ի ձայն փողոյն ընդօստեաւ և զարթեաւ, յարեաւ և ընդ սուր եհան զանձն իւր: Ոչ շաղախեցան ձեռք արթնոցն յարիւն ծանրարթուն քընէածիցն: Զահիւք և բարբառովք արթնոցն՝ պղծեցաւ յարիւն անձին իւրոյ: Գեդէոն հսկուն էր յաղօթս, և զՄադիամ երազքն սահէին: Մարգարէացան նմա յաղթութիւնք, և պատահեաց նոցա պարտութիւնք:

Կողոսպտեցաւ ի քուն Սաւուղ, զի կորոյս զտառն լօթկի իւրոյ: Զի ի ձեռն տանոյ զոր եհատ՝ առ զթագաւորութիւնն առ ի նմանէ, և ոչ քապքեաց նա յայսմանէ: Եւ յաւել միւսանդամ ննջեաց՝ մերկ մնաց ի զինուէ իւրմէ: Զի առաւ ի նմանէ

գեղարդն՝ տէգն իւր, և զկեանսն որ
յեա քնոյ շնորհաւ ետ նմա Դաւիթ.
զի յայն քնոյ որ յայրի անդ՝ քուն
յաւխտենից ննջեաց նա:

Եւ զի հայհոյեաց Ռափսակ և նըն-
ջեաց՝ կոտորեաց հրեշտակն զզօրս
նորա: Եւ սերմն զոր սերմանեաց ի
տուէ՝ հնձեաց ի գիշերի: Զի Ռափ-
սակ ննջէր ի գահոյս իւր, և Եղեկիէլ
արթուն էր յաղօթս: Էջ զուար-
թուն յաղօթս արթնոյն, և սատա-
կեաց զբանաւիս ննջեցելոցն: Սիոն
լի էր աղօթիւք, և բանակն Աստ-
րեատանի՝ մեռելովքն: Հսկողքն՝ որ
ի քնէամծիցն հայհոյէին, ննջեցուցին
քուն յաւխտենից:

Գիշերաւ աւերեցաւ Բաբել ի Մա-
րաց՝ որ հսկայունքն էին. քանզի ի
մասնեւ ետ զհոյակապն ընդ ամե-
նայն երկիր: Զի այն որ ննջէն՝ հան-
դերձ արթնօլն՝ մի են, և չեն մի
նոքա: Հանդիսա քնոյ ոչ մնայ, և
սղահաւ է հատուցումս աղօթից:
Այս վաստակ որ յանդամս մեր,

յաճախէ մեզ շահ ի բարձունս:
Անցանէ վաստակս այս մեր, և կայ
մնայ վարձսն յաւիտեան:

ՎԱՍՆ ՀՍԿՈՂԱՅ

Ժողովեցայք փոքր մի, առաքինիք,
բառնալ զծանրութիւն խաւարի, զի
ահա փոքր մի՝ և կատարեաց զժամս
իւր, և գայ առաւօտ՝ ուրախ առնէ
զմեզ: Գիշերի հսկեցին աշակերտքն,
և զի նիրհեցին ի տրամութենէն,
եպերելով եպերեաց վարդապետն
զնոսա: Հաստատիչ բնութեանցս՝ ոչ
բռնադատէր զսկարս՝ եթէ ո՞վ է
մարդկութիւնս որ յաղթէ քնոյն:
Եւ ոչ սլատուիրանադրէր դարձեալ,
թէ ոչ՝ զի յաղթեալ լինէր: Եղե-
րուք, ասէ, հսկեցողք, սլահել զժամ
փեսային որ գալոցն է:

Չորս սլահս ետ մեզ սլահել զա-
մենայն գիշերս կենաց մերոց, զի յո-
րում ի նոցանէն եկեսցէ փեսայն՝
գոցէ արթուն զՆկեղեցի իւր: Թէ-

սկէա ծածկեաց զժամն և զօրն իւր,
 և ոչ յայտնեաց զժամ ծաղմանն
 իւր: Այլ զի ի գիշերի առնի յայտ-
 նութիւնն իւր՝ ահա դուշակեաց ընդ
 չորս կողմանս: Պահեսցուք այսու-
 չեալ զժամ փեսային՝ որպէս ու-
 սաք մեք պատուիրան: Զի թէ յա-
 ւուրս մեր ոչ եկեսցէ՝ ոչ զլանայ
 զմեզ ստուգութիւն նորա:

Որպէս գաջիք՝ վարեաջիք, ասաց
 վարդապետն ցաշակերտսն իւր: Հա-
 լածեսցուք զքուն յաչաց մերոց՝
 պատրաստ լինել գալստեան նորա:
 Յանկարծուստ փայլատակէ փայ-
 լակն, ճայթէ ճայթիւն՝ և ընդոս-
 տուցանէ: Յանկարծուստ խաղայ
 անդրանիկն, և շարժէ զզօրութիւնս
 երկնից: Սաստկութիւնս ամենայն
 փայլատականց և արհաւիրք ամե-
 նայն որոամանց, իբրեւ զհագագ և
 զոչինչ են յաչս յայտնութեանն
 Քրիստոսի: Խաւարի արեգակն յե-
 րեսաց նորա, և լուսին խափանի,
 և քնջի խաւար և պակասի ի ձեռն

ծագման մեծի նշանին, և սփռի
քուն և նիրհ յաչաց: Եւ խափանի
ցանկութիւն անդամոց՝ և միաբա-
նութիւն տարածի, որոց ոչ առնի
սկսկասումն: Ամենայն որ պահէ ըզ-
ժամ փեսային՝ ուրախ առնէ զնա
ի յայտնութեան իւրում. զի իրա-
ւունք էն հանգուցանել զանդամն
որ բարձին զծանրութիւն ի կեանս
իւրեանց:

Սկեսցուք ըստ կարի մերում,
ապա թէ ոչ՝ քան զկար մեր: Ժիրք
որ վաստակին ի միջի մերում՝ նո-
քօք կշտամբի վատութիւնն մեր, զի
ոչ սկեսցաք յերեկօրեայ: Մի լիցուք
երբեք ծանրարթունք. զի է որ սկէ
զգիշերն ողջոյն՝ մեք սկեսցուք գոնէ
զկէսն: Զինչ օգուտ է զիննջեցաքն
երէկ. յաւելցուք ննջեսցուք այսօր:
Յաճախեն սկեսցողքն յաղօթս, և
քնէածքն համարին երազովք: Գտի
շունչ հսկեսցողաց, և սարկեշտ լինի
միտք նոցա: Եւ ի շունչ քնէածաց՝
ժողովեալ է խաբէութիւն մոլորու-

Թեան տեսչեանց: Փառաւորի շունչ
 Հսկեցողաց զբաղմամբ իւրով որ ընդ
 Աստուծոյ, և շունչ քնեածաց՝ լինի
 խաղ չարի: Յերազս իւրեանց աղ-
 տեղին ի ձեռն տեսչեանց իւրեանց,
 և տիրեն կարիք ի վերայ նոցա: Եւ
 քուն՝ որ կարծեցին թէ հանգիստ
 է, եղև ամենեւին աշխատութիւն:

Թափառին ընդ բազում տեղիս,
 և ցնծան և վշտանան յանօգուտ:
 Ընդ ամենայն կողմանս բլացան և
 դարձան, իբրեւ ոչ փոխեցան ի մար-
 մնոց իւրեանց, զի ոչ եղեն հսկման
 Աստուծոյ: Տիրեաց սատանայ ի տե-
 սիլս նոցա՝ զի ոչ ժողովեցան ի
 դուռն Տեառն իւրեանց: Հսկեցողաց
 յաճախեցին շահք իւրեանց, և քը-
 նեածից՝ յաճախեցին երազս իւ-
 րեանց: Պահալ է վաստակ հսկե-
 ցողաց, և դառնայ յոչինչ ժողով
 երազոց:

Եղիցի ինձ յիշատակ ի միջի ձե-
 րում, հսկեցողք, որ բարձեք զծան-
 րութիւն: Ահա զբազումս յորդորեմ
 զի եղիցին արթունք:

ԿՅՈՒՐԴ ԺԶ.*

... իբրու յերկարէ թէ ժամա-
նակաց նորա: Հսկումն որ ծանր է
ամենայն ումէք, յոյժ թեթեւ առ
նոսա: Փեսաւէրք էք դուք որք հրա-
ւիրեցայք ի հարսանիս փեսային որ
ոչ վախճանի: Հալածեսցուք զքուն
ի բբաց մերոց՝ օրհնութեամբք շր-
թանց մերոց: Զի եթէ անդ ուրախ
լինին ուրախութիւն՝ որ դայ զեղջ
ոգւոց, ո՞րչափ եւս ուրախ լինիցին
աստ ուրախութեամբ՝ որ հարիւրա-
պատիկ ժողովէ զսերմն իւր: Եւ զի
անդ բարբառք փողոց՝ աստ քնարք
սաղմոսաց: Անդ բորբոքեալ նզո-
վեալք չարին, և աստ օրհնութիւնք
Աստուծոյ: Անդ երկրորդէն զկարիս
ատելիս՝ զոր գործէ ցանկութիւն
ի մարդկութիւնս, աստ երկրորդէն

* Աստի սկիզբն առնու օրինակս մեր,
անվերնադիր:

զկարիս օրհնեալս՝ զոր կրեաց Տէր
 և ծառայք իւր: Զի եթէ ի ձեռն
 փողոց և քնարի բառնան զքուն յա-
 չաց մարդկան, և այն որ յամենայնէ
 ապստամբէ՝ զօղաջիւն ծնծղայիցն
 ցրէ զնա: Աստ զի հնչէ հողի սրբու-
 թեան ի բերան Դաւթի քնարի իւ-
 րոյ, քանի՞ եւս թադաւորեացէ ի մեզ
 արթնութիւն, զի զօրութեամբ բա-
 նից նորա իմաստնասցութ: Քուն՝
 հալածեալ ի խաղուցն՝ պարտի, և
 լիտութիւն յաղթեաց նմա. քանի՞
 եւս յաղթեացէ պարկեշտութիւն:
 Փեսայ ներքին՝ ուրախ լինի ի հըս-
 կման հակառակ սգոյ. փեսայն վե-
 րին՝ ուրախ լինի ընդ յստակ հսկումն
 սրբոց սգացելոց: Որ պարտի ի ծան-
 րութենէ այսր քնոյ անդամոց՝ ժա-
 մանակեան փեսաւերաւ կշտամբի,
 զի հալածեալ է քուն յաչաց նորա:
 Անդ արթնութիւն առանց վարձու,
 և հսկումն առանց խոստման. հըս-
 կման մերում՝ հանդերձեալ է փառք,
 և դրախտ փափկութեան խոստա-

ցեալ է: Թէ յայնմ հսկման ցըն-
 ծուծիւն է, ահա պարկեշտուծիւն
 յայսմ հսկման: Եւ զի լի ամենայն
 փնասու է այն, այլ և հոժեալ է սա-
 հիւք: Այն հսկումն անցանէ, եղ-
 բարք, և պահեալ են ամենայն ներ-
 կուածք իւր, և այս հսկումն խափանի՝
 և մնայ դանձ կենաց իւրոց: Մեղք
 ծածուկք որ ժողովեցան ի հսկման
 ժամանակեան փեսայից՝ առարկէ ըզ-
 նոսա, ի մեծ ի ծագման Որդւոյն Աս-
 տուծոյ փեսային յաւիտենից: Զի
 անդ ամենայն ոք պատրաստի գայ-
 թակղեցուցանել զայն որ լսէն նմա.
 աստ՝ պատրաստեալ է ամենայն ոք
 օգնել այնմ որ լսէն նմա: Անդ ամե-
 նայն ոք զերեսս իւր ցուցանէ ըն-
 կերի իւրում ի փնասել. աստ՝ ահա
 ի ձեռն փողոյ զգուշացեալ են եղ-
 բարք միմեանց: Նոքա կոչեն զցան-
 կուծիւն յինքեանս, լրո՞ւն որ մտանէ
 յականջս նոցա. աստ լսեն զբար-
 բառ Հոգւոյն՝ որ սրբէն զմիտս նոցա:
 Անդ ամենայն ոք պնդանայ մեղան-

չէլ ընկերի իւրում. աստ ամենայն
 ոք ժրանայ շահէլ զանձն և զընկեր
 իւր: Անդ ի խաղ և ի ծաղր երթան.
 աստ ի լալ և ի սուգ դան: Զսար-
 տիսն զոր ժողովեցին անդ՝ այսու
 հսկմամբ քաւեն: Եթէ հսկումն որ
 այսպիսի մնասուք լի է՝ սիրելի է և
 թեթեւ, հսկումնա մեր բազմաշահ՝
 քանի եւս դգուկացի ի զուարթոց:

Աւցուք մեզ օրինակ բարի յայնմ
 լիտի հսկմանէ. արթնութեամբ մի-
 մեանց նմանեցուք, և օտարասցուք
 ի խորհրդոց նոցա: Եւ զի նման են
 խորհուրդք նոցա բարբառոցն որ
 անկանին յականջս նոցա, նմանեա-
 ցին խորհուրդք մեր բարբառոց հոգ-
 ւոյն զոր լուաք: Սափանեցաւ խաղն՝
 և կայ մնաս իւր. անց հսկումնն՝ և
 կայ անօրէնութիւն իւր: Մեռան ա-
 սողք և լսողք, և սղակալ է դա-
 տաստանն ահեղ առենին: Մի եմք
 աստ և անդ, և չեմք հաւասար. բայց
 աստ տաղտկան և վհատող մաօք: Զի
 ինչ որ անօգուտ է՝ թեթեւ է առ-

նելեաց իւրոց, և ամենայն ինչ որ
լինի յուսով՝ վաստակով կատարէ
դայն մարդ: Արտախալէ չարն և ճեպէ
ի հակումն որմեղանչէ հակողաց, նոյն-
պէս անդաստէ դայնոսիկ որ հսկեն
վասն օգտի:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ժ Է.

ՕՐ ՀՆԵԱԼ Է ՈՐ Ի ՀԻՆԳ ՆԿԱՆԱԿԷՆ
ՅԱԳԵՅՈՅՑ ՀԱՉԱՐՍ ԲԱԶՈՒՄՍ

Որ քննես զծնունդ Որդւոյ, պատ-
մեա զպարգեւէ նորա, թէ զիարդ
ի հինգ նկանակէ յադեցան հաղարք
բազումք: Օրհնեալ որ ի հինգ նկա-
նակէ յադեցոյց հաղարս բազումս:
Ի հինգ նկանակէն յադեցան, եթէ
նկանակքն նկանակս ծնան: Եւ
զիարդ ծնան նկանակքն այն՝ առանց
յղութեան և ամուսնութեան: Օր-
հնութիւն ձեռացն՝ որ ի նոսա յղա-
ցան նկանակքն զմիմեանս: Հինգ նը-
կանակքն այն ծնան բիւրս և հաղարս

Նկանակաց. զորս մանուկն բարձեալ
 ունէր, լցաւ ի նմանէ բնաւ անա-
 պատն: Եւ որք ի դաստառակի ծրա-
 րեալ էին՝ երկոտասան սակառին ըշ-
 խարեցին:

Ասացէ քննողն, զխորդ ծնան
 նկանակքն զմիմեանս: Ա՛ռ աճումն
 նկանակացն՝ որ ամուլն էին բնու-
 թեամբ իւրեանց: Եւ զի նկանակքն
 զմիմեանս ծնան առանց ամուսնա-
 նալոյ և սրբասկէս, ո՞ր բաժանեացի
 ի ծննդենէ սուրբ անդրանկանն Մա-
 րիամու: Ա՛ռ Տէրն մեր զհինգ նկա-
 նակն, և անդրէն իբրեւ հայեցաւ
 յերկինս՝ եռացին նկանակքն ի ձեռս
 նորա. և զարմանք կալան զաշա-
 կերտան նորա: Զի հինգ էին՝ ամենայն
 ոք գիտէր, և եթէ զխորդ բաղմա-
 ցան՝ զայն ոչ ոք գիտէր: Առաքեալքն
 կրէին ի ձեռաց նորա. ո՛չ եթէ եր-
 կոտասանքն միայն կրէին զհացն ի
 ձեռաց նորա, այլ և եւթանասուն և
 երկուքն կրէին հաց հաղարաց մարդ-
 կան: Զի եթէ և ամենայն ժողովըր-

դեանն կրեալ էր հաց ի ձեռաց նորա,
պարտէին ի բազմութենէն զոր կո-
տորէր արարչութիւնն նորա: Եւ
իբրեւ մատեաւ Շմաւոն, կարծեաց
թէ իւր եւեթ բաւական գուցէ: Անդ
լի բազկովք իւրովք առնոյր՝ և ի
ձեռաց նորա ոչ պակասէր: Առաջի
բազմականացն բազմանայր, և ի վե-
րայ ձեռաց նորա աճէին, և ի բազկէ
Որդւոյ օծելոյ ^ո է որ ասացէ՝ թէ
քանի աճէր:

Հազարք հիւանդաց և ախտաժէտք
էին յամենայն կողմանց: Յետ բժըշ-
կելոյ զախտս նոցա՝ յագեցոյց զքաղ-
ցութիւնս նոցա: Առաքինութիւն
առանց թուոյ, ի հիւանդս առանց
համարոյ՝ արար նա ի Ժողովուրդն
յայն: Եւ յետ քննելոյ աւուրս երիս՝
ապա արար սքանչելիս, որում վը-
կայեաց Ժողովուրդն ամենայն: Յա-
մենայն ումեքէ փառաւորեցաւ, զի
ամենայն ոք լցեալ յագեցաւ: Անոյշ
էր հաց անապատին՝ իբրեւ զմանա-
նայն յանապատին: Մանանայն՝ այ-

գուց աստիկանէր, և նա որչափ ընդերկարէր՝ անոյշանայր: Սակաւ էր հացն որ նշխարեցին, զի երկոտասան սակառի նշխարեցին: Յոյժ էր հացն զոր կերան, և առաւել եւս զոր նըստարակն բարձին: Ոչ ունէին որովայնք նոցա՝ որչափ ունէին շալակք նոցա: Յորովայնսն չափով բարձին, և առանց չափոյ՝ ի շալակս իւրեանց: Յագեցան, նստարակեցին և նշխարեցին: Եւ զի ոչ ոք էր որ առնոյր՝ Ժողովեաց յանապատին, զի մի կորիցէ նշխար օրհնեալ հացին:

✠ Օրհնեցէ Տէր զյարկս ձեր յաղօթից երկրպագուաց իւրոց: Զի զսուրբսն ուրախ արարէք՝ ուրախ լիջիք ընդ հրեշտակս նորա:

ԿՅՈՒՐԴ ԺԸ.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՏԷՐ ԵՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿՆ ,
ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ԱԿՆԱՐԿԵԼՈՎ,
ԿԱՄԱՅ ԻԻՐՈՅ

Օրհնեալ Տէր հոգաբարձու քաղ-
ցելոց որ ընդ չորս կողմանս, զի
ուստի ոչ ակն ունի՝ անտի պա-
արաստի նմա կերակուր: Ո՞ր միտք
կարծեցին երբեք եթէ ագռաւք կե-
րակրեն զմարդ. և այսր որ ամե-
նայնի դժուարին է՝ դիւրաւ գոր-
ծեաց առ Եղիա: Իբրեւ ասաց ցնա
Տէր իւր՝ թէ թագիր ի ձորն Քե-
րիաթու, խորհեցաւ արդեօք՝ թէ ո՞
բերիցէ կերակուր յանապատն ահա-
դին: Թերեւս կարծէր եթէ մանա-
նայ բերիցէ նմա իբրեւ ժողովրդ-
դեանն. կամ իբրեւ զՄովսէս մնայ
նա առանց կերակրոյ ի դուռիս լե-
րինն: Մինչ դեռ խորհէր վասն այ-
սորիկ, կամ մինչչեւ խորհեալ էր,

ասէր ցնա, թէ ագռաւուց հրամա-
յեցի կերակրել զքեզ: Իբրեւ ասա-
ցաւ այս Եղիայի, լուան ագռաւք
զպատգամս նորա: Ի ծննդէնէ և ի
սիրելոյ օտարացան՝ զի կերակրեսցեն
զմարդարէն: Ագռաւք փախչողք ի
մարդկանէ՝ համբուրեցան ընդ Ե-
ղիայի, զի ոչ միայն հաց բերցեն նմա՝
այլ զի լիցին նմա բանից ընկեր: Եւ
զի անարդեաց զշէն մարդարէն՝ և ել
նա ի ձորն ահագին, ագռաւք օտա-
րացան յանապատն, զի ցանկացան
շինութեան մարդարէին: Անդ արա-
րին բնակութիւն և արօտս. անդէն
տածէին և ոչ փախչէին յերեսաց
նորա, զի եղիցին նմա ի զբօսանս:
Ի ժամու ճաշոյ ուտելոյ՝ երթային
նոքա ստիպաւ, զի մին բերիցէ հաց
ի բերան, և միւսն միս ի շրթունս
իւր: Ի հասարակ աւուր՝ առ երե-
կոյի, զի հանգչի ամենայն թեւ ի
վաստակոյ, նոքա աշխատէին հան-
դերձել ճաշ և ընթրիս մարդարէին:
Եթէ վաստակէին և եթէ ոչ: Ի ժա-

մու զի ժողովի թեւ, ի հասարակ
աւուր՝ բերէին ճաշ, և երեկոյի՝ զըն-
թրիս նորա: Թերեւս ոչ ինչ ճաշա-
կէին, զի ուսան պահս նորոգապէս:
Զի ի կերակրոյ նորա կարճեալ էին՝
յամենայն կերակրոց դասն օտարա-
ցեալ: Մին ունէր հաց ի բերան, և
միւսն միս յատամունս իւր. և ոչ
զինչ կամ էր նոցին՝ գիտէին: Իբրեւ
դնէին առ սեղան նորա զհացն և
զմիսն, կային առ նմա մինչեւ ուտէր
նա՝ զի կերիցեն ի նշխարաց նորա:
Ի հացէ նորա ուտէին որչափ եղեւ
ի ձորն Քորիաթու: Եւ նա՝ որ կե-
րակրեաց ի Հարթաք զայրին, և զա-
գուսան՝ ի ձորն Քորիաթու: Հո-
գաբարձուք մարդարէին՝ կարօտէին
մարդարէին, զի ի նորա պատճառս
կերակրեցան: Քաղցեալքն այն կե-
րակրեցին զնա, և քաղցեալն դարձաւ
զքաղցեալսն կերակրեաց: Երկեաւ
և փախեաւ ի մահուանէ, և կեցոյց
զորդի այրւոյն:

✠ Օրհնեալ անդրանիկն որ զթըն-

չունս ած զկնի կամաց իւրոց, զի
կերակրեացեն զՆշխա, և կերակրեա-
ցին ի նմանէ:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ժ Թ.

ՕՐՀՆԵԱՒ, ՄԻԱՅԻՆՆ ՈՐ Ի ՊԱՐԳԵՒԷ ՆՈՐԱ
ԿԵՐԱԿՐԻՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ԱՐԱՐԱՄԲ

Աստուած որ կերակրեաց զծա-
ռայս իւր ագռաւուք որ յափշտա-
կեն զայլոց, օրինակ էր մեծատանց՝
զի նմանեացեն թռչնոց: Զի կեցին
ի ձեռս Նշխայի ագռաւք՝ այն որ
կերակրեցին զնա. ի նոցայոյն տայր
նոցա: Զի կէին ի նշխարէ ի նորա,
որք վաստակեցին կերակրեցին ըզ-
մարդարէն: Ոչ ստացաւ զհատու-
ցումն նոցա, ի ձորն յոր հանգուցին
զնա՝ յաճախեաց ի նմին զհանգիստ
նոցա: Կեանք խոստացեալք եթէ
գոյին թռչնոց՝ անդ հատուցանէր
նոցա. արդ զի այս աշխարհ եւեթ
է նոցա՝ յայսմ աշխարհի հատոյց

նոցա: Եթէ ագռաւք որ անվարձ
 էին, առին զհատուցումն ի մարդա-
 րէն, զմարդիկ՝ որոց խոստացեալ է
 զհատուցումն, զխաբդ զրկիցէ բարե-
 րարն: Հաճեալ էր ընդ ձորն Եղիա,
 զի առանց հոգոց էր ի նմա: Սակաւ
 էր տիւ աղօթից նորա, և գիշերն ող-
 ջոյն՝ խնդրուածոց: Աքաաբ ի նմանէ
 հեռի էր, և Յեզաբել կին նորա՝ ի
 բացեայ էր: Ի հանդանակաց սուտ
 մարդարէիցն խնայեաց զնա անա-
 պատն. խաղ՝ աղօթքն էին նմա անդ,
 և ագռաւքն՝ ի զբօսանս: Հանգիստ
 կատարեալ էր նմա, և զի մի աս-
 տանդեսցին միտքն նորա՝ զագռաւսն
 ի զբօսանս առաքեաց նմա: Առնոյր
 ի բերանոյ նոցա զհացն և զմիսն զոր
 բերէին, և դնէր ընդ առամամբք
 նոցա հաց և միս զոր նշխարէր: Որ-
 սէս համբուրեցան ընդ Ագամայ և
 Նոյի դադանք և թռչունք, համբու-
 րեալ էին ընդ Եղիայի ագռաւք
 սաշտօնեայք նորա: Եւ ագռաւ ի
 տապանէն՝ և ոչ յաւել մտանել ան-

դրէն, բայց սոքա հացիւ և մսով
 գային առ նա: Գիտեմ զի եթող
 զՆոյ մինչ դազանք և թռչունք առ
 նմա էին, նոքա յարեցան առ մար-
 դարէն իբրու միայնացաւն յամե-
 նայնէ: Նոյ որ կերակրէրն զնոսա
 հանասլաղ՝ փախչէլ կամէին ի նմա-
 նէ, և զՆղիա նոքա կերակրէին՝ և
 ոչ թողոյին և փախչէին ի նմանէ:
 Ատեցին զչէն որ ի տապանին, և սի-
 րեցին զաւեր ջրհեղեղին, և նոքա ա-
 տեցին զչէն՝ և սիրեցին զաւեր ի բան
 ընկերութեան մարդարէին: Ագռաւ
 որ ոչ սլահեաց զմիաբանութիւն ընդ
 ամուսնոյ իւրում ի տապանին, այլ
 եթող զնա ընդվայր՝ և մոռացաւ, և
 ոչ յաւել եմուտ առ նա, կայր մնայր
 առ մարդարէն հանդարտութեամբ
 և ոչ եւս մեկնէր ի նմանէ: Ագռաւ
 որկորեայ և անողորմ՝ եղեւ կցորդ
 մարդարէին, կերակրել և դարմանել
 զնա: Զորն Քարիաթու տրամեցոյց
 զՆղիա ջուրբքն որ ցամաքեցան, և
 զագռաւսն եւս տրամեցոյց՝ զի միայ-

նացան ի բան ընկերութենէ նորա:
 Իբրու գնաց անտի Եղիա, ագռաւքն
 բարբառով խնդրէին զնա. հայցէին
 զկերակուր նորա, և զընդեւութիւն
 և զհամբոյր նորա: Թերեւս չոգան
 ըստ սովորութեան հասարակ աւուր
 և երեկորեայ՝ բերել, և զի ոչ գը-
 տին ըստ սովորութեան, դարձան
 անդրէն տրտմութեամբ: Կամ ար-
 դեօք՝ և չոգան իսկ ոչ. զի անդրէն
 իբրու գնաց Եղիա՝ օտարացան ի հո-
 գաբարձութենէն յորում էին նոքա
 առ Եղիայի: Մերկացան զսէր մար-
 դարէին՝ զի հոգասցեն զանձանց իւ-
 րեանց, որք ընդ իւրեանց և ընդ
 նորա հոգային: Գիշերի գնաց ի Ժո-
 ղովրդենէն, զի գուցէ տեսանիցեն և
 սպանանիցեն. գիշերի գնաց ի Ծոր-
 Ծորոյն՝ զի մի տեսցեն ագռաւքն և
 տրտմեցին: Զի ատեցին զնա որդիք
 ազգի իւրոյ՝ ագռաւքն որկորեայք՝
 սիրեցին զնա: Եւ զի տրտմեցոյց զնա
 աղատութիւն՝ գգուեցին զնա թըռ-
 չունք:

ԿՅՈՒՐԴ Ի.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԵՏ ՄԵԶ ԿԵՐԱԿՈՒՐ
Ի ԴԱՐՄԱՆԻ ԿԱՐՑՏՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՈՅ

Ագռաւք որ կերակրեցին զԵղիա՝
ի ձեռն Եղիայի կերակրեցան, զի
եա վարձս նոցա՝ և կերակրեցան ի
վաստակոց իւրեանց: Եբրայեցւոց
սպահասեաց ջուր, և նոցա հաց նշխա-
րեալ էր: Մարդարէք՝ հացի քաղ-
ցեալ էին, և ագռաւուց՝ միս մթե-
րէր: Եւ զի հալածեաց Յեղարէլ
զմարդարէսն, և կերակրեաց զնոսա
ի տանէ իւրմէ:

Ո՞վ ասացէ թէ զմարդարէս կե-
րակրէր Աքաաբ թագաւոր, թէպէտ
և նոքա կերակրեցին: Զի չէր գիտակ
այնմ որ գործեաց Աբդիու առ հա-
րիւր մարդարէսն. զինա կերակրեաց
զմարդարէսն ուստի ակն ոչ ունէին:
Ո՞ կարէր խմանալ եթէ ի տանէն
Աքաաբու կերակրին նոքա: Սակայն

կերակրեաց զնոսա որ կերակրէ ի սկզբանէ մինչեւ ի կատարած զորդիս մարդկան, և զանասունս և զսուղունս և զթռչունս երկնից: Իբրեւ եա Աբդիու զոր ինչ ունէր՝ մարգարէիցն, սկսաւ գողանալ ի տանէն Աբաաբու զի արկցէ շունչ ի մարգարէսն, և որ գողանալով գողանայր՝ պարտ էր զի համար տացէ ամենայնի: Մինչ կամէր հատուցանել զփոխս, վաղվաղեաց վարեաց զնա մահ: Եկին ծառայք տանն Աբաաբու սաՀանջել զսպարտս Աբդիու, և զի ոչ մնացին նորա ժառանգութիւն, զժառանգսն ծառայս արարին: Մատուցեալ մայր նոցա առ Եղիշեայ և յիշեցոյց զգործս առն իւրոյ. զի ոչ զորդիս իւր կեցոյց փոխովք՝ այլ զմարդարէս կերակրեաց փոխովք: Այր իմ մեռաւ, ասէ, և դու գիտես զի երկիւղած էր յԱստուծոյ, և տէր սպարտուց եկեալ վարէ զերկուս որդիս իմ իբրեւ զծառայս. չէ արժան թէ ծա-

ռայեսցէ զաւակ արդարոյ՝ անօրի-
 նաց։ Մի սլատրանօք կամ յերկիւզէ
 լծեսցին ի լուծն Բահաղու։ Թէսկեա
 և փոխ առ Աբդիու, այլ Աստուած
 եղեւ երաշխաւոր նմա, իբրեւ զտե-
 սուչ Աստուած՝ հատոյց զպարտան
 Աստուծոյ։ Ասէ ցնա. Ժողովեա՛ ա-
 մանս զդրացեաց և զգեղջէից քոյ,
 և յորժամ լցցես զնոսա ջրով՝ աման
 մի լի հանցես առ իս։ Եւ նա ընդ
 մի կողմն, և որդիք իւր ընդ միւս
 կողմն։ Ամենայն գեօղն զարմացեալ
 էին ընդ ունայն ամանոցն զորս Ժո-
 ղովեաց։ Որ տեսինն զնա իբրեւ մեր-
 ձեցաւն՝ չէին կարօտ հարցանելոյ.
 և որ ոչ տեսինն, յայնմանէ՝ զի Ժո-
 ղովէր զամանսն՝ գիտացին։ Ի ծուփս
 էր ամենայն ոք, թէ ի՞նչ իւր ընուցու
 զամանսն, և ի՞նչ կարացէ հատու-
 ցանել զբազում սլարտան Աբդիայ։
 Փոխեաց նա զջուրն յեղ, և փա-
 կեաց զդրունսն ընդդէմ իւր, զի
 մի լիցի նա սյսլանեալ ի մարդա-
 րէից և ի քրմացն Բահաղու որ Ժո-
 ղովէին ի տեսիլ նորա։

Իբրեւ ելից զամանսն ջրով, եհան
 զմինն, որպէս առ պատուէր: Իբրեւ
 զմի ամանն արարեալ՝ յամենայն ա-
 մանսն արկանել յդէտց զնա, արկնա
 ի ջրոյն որ եղեւ եղ, յառաջնոյն՝
 յայլսն. և ոչ ջուրն զեղն փոխեաց,
 այլ եղն զջուրն այլադունեաց: Զա-
 մանն զոր եհան առ մարդարէն՝ նոյն
 ժամայն յեղ շրջեցաւ. և այն ա-
 մանքն յորս նոյն արկ՝ ահա կային
 ի բնութեան: Իբրեւ արկնա ի ջրով
 ամանսն և ասէ ցորդիս իւր՝ մա-
 տուցէք եւս, և իբրեւ ասացին թէ
 սպառեցան ամանքն՝ դարձան յեղ
 ամենայն ամանքն: Եւ զի փակեաց
 զդուռն տան իւրոյ ընդ երեսաց ձա-
 դանաց ի ընուլն զջուրն, եբաց նա
 իբրեւ ի փառս՝ ի ժամու զի դար-
 ձան յեղ: Տեսին նշան և ետուն
 փառս Աստուծոյ ի վերայ երկոցունց.
 զի փոխեաց զջուրն ի ձէթ, և հա-
 տոյց պարտս ընդ Աբդիայ: Եհան և
 վաճառեաց այրին և մեծատանց և
 աղքատաց: Եւ տունն Աբաաբուառ

գուրս նորա գային գնեւ եղ ի նմանէ :
Աւելի քան զոր խնդրեաց նա ետ նմա
Եղիշեա . խնդրեաց զի հատուցէ
զսարսա իւր , ետ նմա զի հատուցէ
և կերակրեացի : Արար յանկարծակի
մեծատուն , զոր ստացաւ նախ քան
զամենայն :

Տեսէք որպէս հատուցանէ ստոյգն
այնոցիկ՝ որ առնեն զողորմութիւն .
զի ոչ միայն զոր ետուն տայ նոցա ,
այլ առաւել և աւելի տայ : Զի զա-
մենայն զոր աստ տայ մեզ՝ ոչ հա-
մարի ի հանդերձեալն , զի այս ամե-
նայն աւելորդ է , առեալ լինի որպէս
ասաց :

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Ա.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԱՃԵՑՈՅՑ ԶԾՈՅՍ ԱՄՈՒԼ Ի
ՄԷՁ ՏԱՆ ԿՆՈՁՆ ԱՅՐԻՈՅ, ԶԻ ՍՐՈՒԱԿՔ
ԵՒ ՍԱՓՈՐՔ ԱՄՈՒԼՔ՝

ԽՆԱՆ ՅԱՆԿԱՐԾ ՅԱԿԱՆ ԹՕԹԱՓԵԼ,

Զի աղքատ էր կինն՝ մեծացաւ.
զի քաղցեալ էր՝ և յագեցաւ. և զի
մուրանայր յամենայնէ՝ և ա նա կե-
րակուր ամենայն ումէք: Եւ զի բա-
խեաց զդուրս բաղմաց՝ կային բա-
զումք առ դուրս նորա: Հատոյց
փոխանակ սակաւուց, և արար շը-
նորհս բաղմաց: Ակն բարի ստացեալ
ունէր, զի բղիսումն ալեր բացեալ
ունէր: Գանձք արքունի ընդ նովաւ
էին, զի բղիսումնք վերնոց ընդ նո-
վաւ էին: Եւ ա նա հաց քաղցելոց,
և եղ այրի կանանց, և ի տօնս և ի
գլուխս ամսոց՝ առնէր հանգիստ ա-
մենայն ումէք: Զի գիտաց զկարիս
քաղցելոց՝ ոչ արգել զհաց ի քաղ-

ցելոց . և զի ողորմեցաւ նմա ձրի
Աստուած՝ ոչ արգել զողորմութիւն
յուսմէքէ :

Իբրեւ մեծացաւ և փարթամացաւ
և առ երանութիւն յամենայն ու-
մէքէ , չարակնեաց ախտ զմիամօր
նորա՝ և եթող զնա շունչ իւր : Եւ
ասաց , և ամբաստան եղև զԵղիայէ
առ Եղիշայ . Եկիր , ասէ , յիշատակել
զմեղս իմ և սպանանել զորդեակս իմ :
Մոլիքն ասեն . թէ , արդար է՝ ընդէր
եռ մանկանն մեռանել : Հեթանոսքն
ասեն . թէ , մեղաւոր էր՝ զսափորն և
զսրուակն ո՛ր աճեցոյց : Ուրախու-
թիւնն կնոջն դարձաւ ի սուգ , զի
անկաւ ի ձեռս քրմաց նոցա : Թէ
նա է , ասէ , որ արգել զերկինս , դար-
ձուցէ զշունչ որ միակին է : Զի
եթէ լուան նմա ամսք՝ փոխանա-
կեսցէ մի շունչ ի ձայնս նոցա : Ի
ձեռն հոգւոյ մանկանն որ դառնայ՝
հաւատալի լինի՝ թէ , արգել զան-
ձրեւն : Եթէ մեռեալ կեցուցանէր՝
ոչ երկնչէր նա ի մահուանէ . եթէ

չունչ դարձուցանէր՝ ոչ փախչէր նա
 ի հեթանոսաց: Եհան զմանուկն ի
 վերնատունն, և մնաց մայրն առ ըն-
 կերս իւր: Եւ ոչ յաւուր մահու
 որդւոյ իւրոյ եմուտ տեսանել զյա-
 րութիւննորա: Ի ծործորն փախեալ
 ի մահուանէ, և ի Հարեփթայ եմուտ
 ի փախուստ. և զի զերծաւ նա ի
 մահուանէ՝ որսացաւ զմանուկն ընդ
 նորա: Որ երկնչէրն ի մահուանէ՝
 մեծաբանեաց ի վերայ մահու. փա-
 խըստեայն ի մահուանէ՝ թափեաց
 զմանուկն ի բերանոյ նորա:

Իբրեւ քննեցաւ այրին այսպանու-
 թեամբ ազգատոհմի իւրոյ, ետ նմա
 զորդին իւր ի դատիկոնէն իբրեւ ի
 դրանէ քաղաքին: Անդ սով սպանա-
 նէր զնոսա որպէս ասաց մայր ման-
 կանն. և զի ապրեցոյց զնա ի սովոյ
 անտի՝ զերծոյց զնա ի մահուանէ:

Եկաց յաղօթս մարգարէն, և դար-
 ձաւ շունչ սատանեկին: Ոչ մար-
 գարէն և ոչ մայր մանկանն տեսին
 զեւանել և զմտանել շնչոյն: Եւ զի

էա ցնա զորդին մեռեալ՝ և առ ի նմանէ կենդանի, անկաւ և երկիր ետադ մարդարէին և էա փառս Աստուծոյ: ժողովեցաւ քաղաքն ամենայն ի տեսիլ մեռելոյն որ եկաց. ուրացան զկուռս և ապաւինեցան յԱստուած՝ որ կեցուցանէ զմեռեալս:

Օրհնեալ Տէր որ ուրախ արար զայրին ի սովին՝ զոր հալածեաց ի տանէ նորա, և դարձաւ զուարթացոյց զերեսս նորա մահուամբն՝ զոր հալածեաց յորդւոյ նորա:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Բ.

ՕՐՀՆԵԱՒ Է ՏԷՐՆ ԱՄԵՆԱՅՆԻ, ՈՐ Է
ՀՈԴԱԲԱՐՁՈՒ ԱՄԵՆԱՅՆԻ

Դաւիթ թագաւոր և մարդարէ՛ զԱքիտովիւ հարցանէր. և զի խմաստուն էին խրատք նորա, եդ զնա մարդարէ՛ երկրորդ: Եւ ոչ զխրատ Հոշոյ անարդէր Դաւիթ և որդին

նորա: Եւ զի մարդարէն լուաւ դոյզն
 մարդոյ, քանի՞ եւս լուիցուք մար-
 դարէին: Դանիէլ արքային Բաբելոնի
 եղեւ խրատտու բարի խրատու,
 զի քաւեսցէ զպարտիս արովք և
 քաւելով ի վերայ անանկաց: Եթէ
 նա որ կուրացոյց զԹագաւորսն, և
 սպառեաց զորդիս Թագաւորաց, և
 հրձիգ արար զտունս քաւութեան,
 և առ զսպաս պաշտամանն: Նա որ
 չարչարեաց զամենայն ոք չար, և
 հպարտացաւ ի վերայ Տեառն ամե-
 նեցուն, և վաթանկանդնեան պատ-
 կերին երկրպագել ընդ նորա խոր-
 հեցաւ: Իսկ եթէ այնր անօրինի դոյ-
 հնար զի քաւեսցէ ի ձեռն արոց՝
 որպէս և խոստացաւ Դանիէլ հայրն
 հոգւոց, ո՞ր արհամարհեսցէ զարովք
 որ զայսչափ զօրութիւնս ունին:
 Զի թէ նոքօք կեայր, չիք անօրէ-
 նութիւն որ ապստամբէ ի նոցանէ:
 Որ կարօտ ես թողութեան, տուրք
 ողորմութեան են բժիշկ քո: Զնջեա
 զմեզս քո զոր գործեցեր՝ ի ձեռն

տրոց զոր տացեա զու: Բարի են քեզ
տուրք ողորմութեան. ի նմանութեան
են մկրտութեան: Զի չիք քեզ
հնար մկրտելոյ, գոյ հնար արդարա-
նալոյ տրուք յայնմանէ՝ զոր ետ քեզ
Աստուած: Դիր առաջի ծառայից
նորա. փոքուն զոր տաս՝ օրհնի բա-
զում ինչ որ մնայ քեզ: Ոչ պա-
հանջէ ի քէն ընդ արարածոյ քոյ,
և ոչ ընդ յղութեան և ծննդեան
քո, և ոչ ընդ լուսոյ և ծծելոյ զօդ,
և ոչ ընդ անարդանաց և խաչի իւ-
րոյ, ոչ արար զմեզ նոքօք սլարտա-
պանս. քանզի չէ իսկ հնար թէ
հատուցին: Զի որչափ յաճախեա-
ցուք արդարացուք ընդ այսր ամե-
նայնի, յոյժ սակաւ է: Իբրու զա-
մենայն ինչ նա ետ մեզ, թէ տացուք
նմա ի նորայոյն՝ գրէ զանձն իւր ընդ
սլարտապանս, զի դարձուցէ մեզ
ընդ միոյ հարիւր: Փոխանակ այսր
որ մնայ ի մէնջ, տայ մեզ զայն որ
ընդ մեզ երթայ: Փոխանակ այսր որ
ոչ բռնի, տայ մեզ զայն որ բռն-

խնի: Ո՛ր նիւթ որ ժամանակեան է,
 և շահ իւր յաւիտենից: Աստ մնայ
 դէռ ինն, և վարձ նորա յղարկի ընդ
 մեզ: Պաշտօնեայ է նա այսր կենաց,
 և ոչ իջանէ ընդ մեզ ի դժոխս: Զի
 անձամբ իւրով ոչ յղարկի ընդ մեզ,
 տրովք և հանդստեամբ ցրուեսցուք
 զնա, սիրելիք, զի ցանկեսցուք նո-
 վաւ զխրամատուծիւնս զոր խրա-
 մատեցաք ի ժողովէն զնա: Եւ զի
 ոչ ստացաք նովաւ զարքայուծիւնն՝
 մի երթիցուք նովաւ ի դժոխսն: Մի
 երթիցեն ընդ մեզ պարտք նորա, և
 մնասցէ նա ի ձեռս այլոց: Զի զբա-
 բելացին տրովք իւրովք քաւէր նա
 ի պարտեաց իւրոց. որ զբազում
 պարտս թողու՝ զսակաւ պարտիս
 քանի՛ եւս թողցէ: Մինչդեռ գոյ ի
 ձեռս ձեր՝ ջնջեցէք նովաւ զպարտս
 ձեր:

Կ Յ Ո Ւ Ր Գ Ի Գ .

ՔԵԶ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ , ՏԷՐ ՄԵՐ ,
 ԶԻ Ի ՇՆՈՐՀԱՅ ՔՈՅ ԿԷՐԱԿՐԻՆ ԱՄԵՆԱՅՆ
 ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼՔ

Եւ Ագամայ զգրախան զամենայն ,
 և արդեւ ի նմանէ զմի պտուղն :
 Եթող նա զամենայն ծառսն՝ և գի-
 մեաց ի վերայ պատուիրելոյն : Ագե-
 նայ նման է սեղանս այս մեր , և ա-
 դաճութիւն՝ պատուիրեալ ծառոյն :
 Վարեցուք ամենայնիւ որ տուեալն
 են մեզ , և օտարացուք ի չրաժա-
 րեցելոյ անտի : Ի ձեռն միոյ պտղոյն՝
 կորոյս Ագամ զպատմութեան փառաց
 իւրոց : Ի ձեռն աւելորդ կերակրոյն՝
 կորուսանէ մարդ զաղատութիւն
 իւր : Քանի ուտեմք մեք զաւելորդն ,
 և ծանրանան թեւք աղօթից մերոց :
 Փոքր ի շատէ կերիցուք՝ զի թեւ
 թեւացին թեւք խորհրդոց մերոց :
 Զափով մատիցուք մեք առ գինի , և

կչռով առ կերակուրս: Մի անցցուք
 ընդ այս սաՀման, զի մի դատեսցին
 զմեզ խորհուրդք: Լուր առաքելոյ,
 իբրու հատանէ ի վերայ կերողաց և
 արբեցողաց և հաւասարէ սպանո-
 ղաց: Ո՛չ, ասէ, ժառանգեսցեն զար-
 քայութիւն: Լի որովայնիւ մերով
 կերիցուք, և ընդէ՞ր ագահեմք զա-
 ւելորդն. զի աւելորդն որ մտանէ՝
 հանէ զմեզ յարքայութենէն: Փոքր է
 որովայն տեսլեամբ իւրով, զի բա-
 ւական է նմա սակաւ ինչ. յոյժ
 ընդարձակ է առաքինութիւն՝ և սա-
 կաւ է նմա բազում ինչ: Փոքր ի
 շատէ կերիցուք, և կայ յաւիտենից
 խոստումն մեր: Եթէ առնուցումք
 զաւելորդն՝ ոչ անցանեն նախատինք
 նորա: Քանգամք՝ մեք ի պակասութ-
 թիւն, ընդէ՞ր ոչ յառաւելութիւն:
 Զի իբրու առնու ոք զաւելորդն՝ գրէ

* Այսպէս է բառի յօրինակին (ծնթ.
 ձեռագիր զաղափարիս), — Թերեւս կամի
 ասել հանգստի:

զնա ընդ որիօրեայս: Ի ժամանակեան սեղանոյս գոհասցուք, զի արժանի լիցուք յաւիտենից սեղանոյն: Սի ի ձեռն անցաւ որիս օտարասցուք յայնմանէ՝ որ միշտն կայ:

Են որք հասեալ են ի գինեոյ և յամենայն խորակաց որ առաջի մեր է: Զի ոչ նմանեցաք սղաճողաց՝ մի նմանեացուք որիօրեից: Գոհու թեամբ մատիցուք առ գինի և օրհնութեամբ առ կերակուրս: Օրէն է զի վասն ամենայն իրիք գոհասցուք զՏեառնէ՝ ամենայնի:

Հրեշտակք ցանկացան սեղանոյն Աբրահամու, երիս գրիւս նաշիհ, և որթ հասոյց երից արանց: Գիտաց նա թէ զուարթունք են՝ յաճախեաց հասոյց աւելի, զի ինչխարէ հրեշտակաց բաշխեացէ ընտանեաց իւրոց: Ուսէ հուր զիրս ինչ՝ և մնան մնացորդք նորա, բայց ի զուարթնոցն ոչ մնաց ինչ, զի դարձաւ յոչինչ կերակուրն: Փոխանակ որթուն՝ խոտացաւ սլտուղ, և փոխանակ նաշհոյ

երից գրուաց՝ ծագեաց ի զաւակէն ուրա որ երկրորդ Աստուածութենէն:

Օրհնեացի յարկ ծառայից քոց՝ ի կոխել երկրպագուաց քոց. աճեացէ սեղան սորա՝ յորում ուրախ են սուրբք քո:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Դ .

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԵՏ ՄԵՋ ԿԵՐԱԿՈՒՐ,
ԵՒ ԽՈՍՏԱՅԱՒ ԶԴՐԱԽՏՆ ԱԴԵՆԱԿԱՆ

Ի միտ առցուք, եղբարք սիրելիք, քանի բարութիւնս ետ մեզ Տէր: Զի ի ծովու, և յերկրի, և յօդս հաստատեալ է կերակուր մեր: Հաստատեաց թռչունս վասն մեր՝ հանդերձ սուրբ անասնովք: Զձկունս գետոց յաճախեաց մեզ, և զծովու եւս յաւել մեզ: Կերակուրք պէս պէս համոց լինին մեզ ի մի ընչէ, և խորաիկք անհամարք: Յայտնի է՝ զի ի ձիթենւոյ լինին եղք ազգի ազգիք. ի դարման և ի խրախու

Թիւն և ի ջեռուցումն և ի զովա-
 ցումն: Զի և բեր որթոյ մի է՝ և չէ
 մի: Մի երեւի, և այլափոխ են սլը-
 տուղքնորա տեսլեամբ և ճաշակօք:
 Թէ որչափ դարձեալ գինիս բղխէ
 հանէ փայտ որթոյ, օր մի ողջ սա-
 կաւ է ինձ բովանդակել զթիւս նո-
 ցա: Ահա լերինք լի են մրդովք, և
 դաշտք՝ ստղովք ցանկալեօք: Ծով և
 ցամաք վաստակին բերել զամենայն
 պէտս մեր: Ահա դարձեալ և նոքին
 ծառքն՝ պէսպէս պտուղս կարկա-
 ռուն մեղ: Զի մին բղխէ զսլարար-
 տութիւն, և ընկերնորա զքաղցրու-
 թիւն: Եւ մեղ և այլ ստուղս՝ որ
 նոքօք լուսաւորին աչք մեր և ու-
 րախ լինին նոքօք ծոցք մեր, բժշկին
 նոքօք ախտք մեր. և կողմանք ամե-
 նեքեան իբրեւ զանդամս զմիմեանս
 հոգան: Համբարի կողմն ընկերի իւ-
 րում, և համբարի ի կողմանէ նորա:
 Խթէ սէր և դուժ գերկիր՝ հոգալ
 զծով որ շուրջ է գիւրեւ, և մեծա-
 ցուցանէ և ինքն ծով գերկիրս որ

Էն զեզերբք նորա: Եւ և մեղու
 թռչուն՝ ձրի քաղցրութիւն, որ պա-
 տուական եւս է: Եւուն որթ և
 ձիթենի գինի և եղ առանց գնոյ:
 Եւ կաթն սանդիեցաց, և բուսոյց
 խոտ անասնոց: Զհիւանդս բանճա-
 րով դարմանեաց, և զառողջս կա-
 տարեալ՝ հացիւ: Պատրաստեաց եր-
 կիր զսերմանս իւր և ծառք զպտուղս
 իւրեանց. և ոչ երկիր և ոչ ծառք
 պահանջեցին երբեք մաքս ի մէնջ:
 Յիսուս հաստատեաց զամենայն, և
 եւ մեղ առանց գնոց զամենայն. իսկ
 մէք՝ գնեմք և տամք գնոյ՝ զոր ինչ
 ձրի շնորհեաց մեզ: Եւ մեզ հողմս
 և օդ և հուր և ջուր՝ ձրի: Եւ այս-
 պէս բղխէ ի նմանէ ամենայն դար-
 ման առանց արծաթոյ: Արգելին
 ոմանք ջուր ի ծարաւ. և մոգք, հուր՝
 Ասորեստանի: Արգելին հողմս շի-
 նուածովք իւրեանց, և զլուսաւորս
 յարկովք իւրեանց: Ի մեր սակս
 տարածանին ամսք, և վասն մեր
 հոսանք նոցա: Հողմք ի գիշերի և ի

տունջեան ահա վաստակին վասն
մեր: Վասն մեր և արեգակն ծագէ
հանապազ և մտանէ, զի կոչեացի
վաստակ ծագումն նորա, և ի հան-
դիսս կատարելով իւրով: Այս նորա
հալածէ զխաւար մեր, տապ նորա
հասուցանէ զպառուղս մեր: Ընթացք
նորա չափ է տունջեան, և մտանել
նորա՝ իշխանութիւն խաւարի: Զի
ահա ահամբ է գեղեցկութիւնք, և
բերէ հոտոտելեաց և քմաց՝ բիւր
ճաշակք և համք:

Օրհնութիւն նմա վասն ամենայնի:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Ե .

ՕՐՀՆԵԱՒ, ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ Ի ՄԵՇՈՒԹԵՆԷ
ԻԻՐՄԷ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ՔԱՂՅԵԱՒ ԵՐԿՐԻ

Զանճն իւր հրաւիրեաց առ Զակքէ
Տէր մեր, իբրեւ ետես զմիտս նորա՝
զի ծարաւի էր օտարանալ ի մեղաց
և յաղահութենէ իւրմէ: Ի մտանել
Տեառն ի տան նորա՝ բնակեցաւ սէր

Ի սրտի նորա: Մերկացաւ միանգա-
 մայն յամենայնէ, ի յափշտակելոյ
 և ի ժառանգելոյ: Դատեաց զանձն
 իւր յօրինաց, և չորեքին դարձոյց
 զյափշտակեալն. և յաւել եւս յօ-
 րինացն ի բաշխել զկէս ընչից իւրոց:
 Նախ կատարեաց զստուգութիւնն,
 և ապա սկսաւ յողորմութիւն: Հա-
 տոյց նախ զոր պարտ էր, և ապա
 ետ փոխորդաց: Ի դարձուցանել զա-
 մենայն զոր զրկեաց՝ զպարտս իւր
 հատուցանէր. և ի բաշխել զկէս
 ընչից իւրոց՝ փոխ տայր Աստուծոյ
 իւրում: Ո՛ պարտապան, որ յան-
 կարծակի եղեւ պարտատէր: Հատոյց
 մարդկան յերկրի և Աստուծոյ փոխ
 ետ ի բարձունս: Առաքեաց ընդ չորս
 կողմանս՝ ոչ զի ածցեն զպարտա-
 պանս իւր, այլ զի ածցեն զյափշ-
 տակեալս՝ որ դարձան և եղեն պա-
 հանջող: Աղաղակէր նա խնդալով,
 թէ, առէք յափշտակեալք, զգանձս
 ձեր, և աւերեալք՝ զստացուածս
 ձեր: Զորոց առեալ էր սատեր մի՝

մտին առին չորեքիին և ելին: Եւ զորոց յափշտակեալ էր զստացուածս՝ առ զնա բաղմաստաւիկ: Ժողովեցան և սարտաստանք, զի լուան զձայն թողութեան. առին և ելին խնդութեամբ զգրաւականս և զմուրհակս իւրեանց: Զարմանք տեսանել էր ի տան Զակեէին զյափշտակեալսն զայնս, և զաղքատ յափշտակեալքն առին զստացուածս իւրեանց, և աղքատքն զգարմանս իւրեանց: Մտին մերկք՝ և զդեցան, և բոկք՝ ելին ագուցեալք. քաղցեալք՝ լցան և նշխարեցին, և կարօտեալք՝ ստրկս բարձին: Եւ ծառայից զազատութիւն, և սարտաստանաց զգիր իւրեանց: Եւ և վարձս ընդ զրկանաց եկաց և սլանդիտաց: Մեծ զարմանք գործեցան փոփոխմամբն որ եղեանդ. զի աւարողն եղեւ աւարեալ, և յափշտակողն՝ յափշտակեալ, իբրտնոյն էր՝ և չէր նոյն: Նա զի այլակերպեցաւ յառաջին այստանմանէն. զի այր որ զրկէր զամենայն ոք՝ զիւրն

Եւս սկսաւ տալ այլոց: Յափշտակեալքն որք առին՝ գոհանային, և Զակքէ ուրախ էր ի տալն իւրում: Յառողաց և ի տուողաց՝ եւ անդ օրհնութիւնն Որդւոյ օծելոյ:

Այս էն հանդիսոք ճշմարիտք՝ որ սոքօք հաշտի Աստուած, որ հանգուցանէ զծառայս և զաղատս, և ըզսլարտասպանս հանդերձ աղքատովք: Ի հանգստեանն Զակքէի ամենայն ուրեք լի էր գոհութեամբ բերան իւր: Մի հանգուցուք զանձինս սակաւուց, և ցաւեցուցուք զսիրտս բազմաց:

Եւ զի նստուցէք զմեզ սիրելիք առ այս սեղան ժամանակեան, նըստուցէ զձեզ արքայն Քրիստոս առ սեղանն իւր յաւիտենական:

ԿՅՈՒՐԴ ԻԶ.

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՈՐԴԻՈՅ ՕՆԵԼՈՅ ՈՐ
ԿԵՐԱԿՐԷ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ՅԻՒՐՄԷ

Հրեշտակք, որ ոչ կերակրին՝ ոչ
խափանին յօրհնութենէ: Մեր զի
լցաւ կարօտութիւն՝ դռհասցութեան
զնմանէ զի յադեցաք: Թէ հրեշ-
տակք դռհանան՝ որ ոչ աշխատեն
զարարածս որ պաշտեն, արարածք
զխորդ լռեսցեն յօրհնութենէ: Յա-
մենայն ժամու թէ դատարկ ոք է,
յայտմ ժամու չէ օրէն խափանել:
Եթէ մինչ քաղցեալն էաք օրհնե-
ցաք, քանի՞ եւս այժմ զի յադե-
ցաք: Յաւուր պատարագի քո մի
տար տեղի մարդոյ տրանջել զքէն.
զի ելանէ տրտունջ նորա և տախտ
առնէ զպատարագն քո: Զի դռհա-
նան զքէն աղքատք՝ դռհասցին զքէն
և պանդուխտք: Մի առնուր դու
յաղքատաց, և տացես զայն տուրս

այլոց: Զիհորդ համարեսցի զայն քեզ
Տէր քո, զի ոչ ի քումմէ ետուր
դու: Եթէ այլոց է տուրք քո՝ ում
դարձցի վարձ ընդ այնորիկ: Տուք
ի ձերմէ, մեծատունք, զի ձեզ հա-
մարեսցի զայն Աստուած: Մի առներ
բարի յընչից տնանկաց, և փառա-
ւորեսցիս այնու որ ոչ քո է: Զինչ
հարկ առնուլ յաղքատէ և տալ միւ-
սում աղքատի. զմին քաղցեցու-
ցեր, և զմին լցուցեր, և ուր է անդ
արդարութիւն քո: Բարիոք առնես
զի կերակրես զաղքատս, բայց դուցէ
զմեծատունս աղքատս առնիցես: Զի
չէ մոռացեալ ամենագիտին՝ թէ ուս-
տի՞ է ժողովեալ պատարագն քո:
Ո՛հ, որ զգեցուցանես զաղքատս,
դուցէ մորթիցես զմորթ տնանկաց:
Որ տաս հաց քաղցելոց, մի թլփա-
տեսցես զինչս կարօտելոց: Որ հո-
գաբարձուդ ևս աղքատաց, մի ան-
փոյթ առներ զտնանկաց քոց: Ահա
աղքատք այդ են ընդ քեզ՝ հանգո՛
ղանձինս բնակակցաց քոց: Զինչ

Հարկ է տալ արտաքնոց, իբրեւ ահա
կարօտեալք են ի տան քում. մի հո-
գար զարտաքնոց և անփոյթ առնիցես
ղներքնոց: Մի օրհնեսցեն զքեզ ար-
տաքինք և անիծանիցեն ներքինք: Մի
Ժողովեր արտաքուստ երանութիւն
և ի ներքուստ վայ դառնութեան:
Նախ ի ծառայս քո արդարացիր,
և յորժամ լցցես զսէտս նոցա՝ կա-
տարեսջիր և արտաքնովքն:

Յոր՝ որ ի վերայ ծնդաց իւրոց սը-
նոց զորքս, այսպէս առէ. թէ անար-
գեցի երբեք զդատաստան ծառայից
խնոց յամենայն իրս՝ յորս դատե-
ցան ընդ իս: Ո՛ր լինիցի նմանող
տրովք՝ նմանեսցի նմա և քաղցրու-
թեամբ իւրով: Լցուսցէ զքաղցու-
թիւն արտաքնոց, և հանգուսցէ ըզ-
հոգիս ներքնոց:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Է .

ՈՐՀՆՈՒԹԻՒՆ , ԿԵՐԱԿՐԻՉ ԱՄԵՆԱՅՆԻ՝
Ի ՔԱՂՅԵԼՈՅ , ՈՐՔ ԼՅԱՆ ԵՒ ՆՇԻԱՐԵՑԻՆ

Ձի ուրախ եղեւ Չակքէոս որ ետ
նմա քաւութիւն մեղաց, կեանս բնա-
կեցոյց ի տան նորա . որդի Աբրահա-
մու գրեաց զնա: Փարիսեցին կոչեաց՝
և անարգեաց զնա . ոչ ետ նմա յայս-
ցանէ: Եւմուտ և առ քաւութիւն
շինն մեղաւոր՝ որ կարգաց առ նա:
Սեծ ճաշ փարիսեցւոյն ծանու ըն-
չիւ՝ եկաց ի բաց . արտասուացն ետ
քաւութիւն, և նա ընկալաւ յան-
դիմանութիւն: Անարգեաց զսեղան
փարիսեցւոյն՝ զի ետես այսպանու-
թիւն ի միտս նորա: Ետ քաւութիւն
այնմ որ մեղաւ, զի ետես զիղջ ի
խորհուրդս նորա, այսպանութիւն
փարիսեցւոյն՝ ոչ ինչ փնա* . . . :

* Աստ պակասէ մի թուղթ՝ որ առնէ
լստ օրինակին ժլ տողս բանից. ընդ որս
է և զլխակարգութիւն իւր կցրդին:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ի Թ .

ՕՐՀՆԵԱԼ Է ԱՅՆ ՈՐ ԶԷՆ ԻԻԻԲ
ԿԱՐՕՏ , ՈՐ ԼՆՈՒՆ ԶԱՄԵՆԱՅՆ ԿԱՐՕ~
ՏՈՒԹԻՒՆՍ ՄԵՐ

Յուրբաթու հաստատեաց զԱ~
դամ, ի նմին և զանասունս և զդա~
զանս : Ի նմին աւուր յորում եղեն՝
դիտացին եթէ զինչ է կերակուր :
Բաւական եղեւ խոտ անասնոց , և
բանջար վայրի՝ երէոց . և մարդոյն
չեղեւ բաւական դրախտն երանու~
թեան զոր ևտ նմա : Եւ այսպէս ամե~
նայն սողուն անարգէ զբանջար՝ որ
սպանանէ զնա , և ընտրէ զարօտ՝ որ
կեցուցանէ զնա : Խոյ մարդ , իմաս~
տուն քան զամենայն՝ փոխեւցաւ
քան զամենայն : Զի սողուն հոգայ
զկենաց իւրոց , և նա ընթացաւ ըս~
տանանել զանձն իւր : Որդիք Ադա~
մայ՝ նմանք են Ադամայ . զի ի վերայ
մանանային տրանջեցին՝ օձք խարա~

մանիք ծակոտեցին զնոսա, որք ի վերայ հողոյ ոչ տրանջեցին: Մինչ դեռ միաբանք էին անասունք՝ մի ճարակ էր ամենեցուն: Եղեն բաժինք ի միջի նոցա, փոխանակ զի ոխացան նոքա ընդ միմեանս: Առիւծ բանջար ուտէր, և գայլ խոտ ճարակէր. որպէս ուտէին ի տապանին զամի ողջոյն ջրհեղեղին: Ոչ գառինս գայլոցն եմոյծ, և ոչ ոչ խարս առիւծուցն*. զի յարդ եմոյծ անասնոցն, և խոտ վայրի էր... ի տապանին տրանջեցին... յարդ և խոտ, և ոչ իսկ զ... բաւեցին իբրու ճաշակ... դաւար որպէս զի յաւ... մի սեր էր անասնոց և մի բնութիւն ամենեցուն: Նոյնպէս և յա... յորում եղեն. քանզի չէին ոխացեալ ընդ միմեանս, վասն որոյ... բակաւ և ոչ տեղեաւ աւ... ին նոքա ի մի-

* Յոյժ խանդարեալ է ձեռադիրն, այլ և թերի Ըստ իմաստին՝ շրջեալ ուղղեցաւ կարգ կցրդիս, Զամանէ տես յէջ 10:

մեանց. այլ յորմէ հետէ բաժանեցաւ
մարդ ի ձեռն սղաղոյն՝ յԱստուծոյ,
բաժանեցան և նոքա յայնմանէ՝ որ
եղեւ ի սղատիւրն Աստուծոյ. կո-
րեաւ դրախտն երանութեան, և նոքա
կորուսին զարօտն... անց: Նա եկն
ի խոտ, և նոքա սղահեցան ճարակէլ
զփուշս... արութիւն. եկն ամենայն
ի սղառճառս գլխոյն՝ ամենայն եկն
ի խոտ անիծեալ... եկն ուտել զնա:
Գա... աջան... դիտկանց և... ոսկր
յարաց, անաս... ուտել փուշ, և
առցի հող... եալ. քանզի ոխացան
ընդ... և օտարացան նոքա ի մի-
մեանց: Սուրբ անասնոցն խոստա-
ցաւ խոտ, և սղծոցն՝ մարմին մար-
դոյ: Շփութեցաւ ամենայն ինչ ի ձեռն
իշխանին ամենայնի. հաստատեաց
զնա ի կաղամած ամենայնի: Ի Տեառնէ
չէն և ամենայն խմաստութեամբ,
եղեւ ամենայն...:

ԿՅՈՒՐԴ Լ.*

... (եր) թայր գայր նման եղեգան .
 խնդրեաց զնա ջուր , զի պատկա-
 ռեաց խնդրել ի նմանէ հաց . զի
 ետես եթէ ընթացաւ բերել նմա՝
 յաւել և խնդրեաց զնա հաց : Եղիա
 որ արդէլ զերկինս՝ ի Հարփաթ հաց
 մուրանայր . երգուաւ նմա , ոչ որ-
 թուք , այնու որով երգնուին Հեբ-
 րայեցիքն , և ոչ դարձեալ կուովքն՝
 որով երգնուն քանանացիքն : Կեն-
 դանի է , ասէ , Տէր , թէ գուցէ ,
 բայց եթէ մի ափով ալեր , և ահա
 քաղեմ երկուս կրկուտս , զի եփեալ
 կերիցուք ևս և որդեակք իմ և մեռ-
 ցուք : Գիտաց մարգարէն թէ որպէս
 կերակրեաց ի ծործորն զկերակրիչս
 իւր , նոյնպէս ևկն կերակրել զկինն՝

* Զայս , և զայլ ևս զլիտոցն թուահա-
 մարս ԺԶ , Լ , ԽԳ , ԽԴ , ԽԵ , ԽԶ , ԽԷ , ԽԸ , ԽԹ , ԽՐ ,
 մեղէն հղաք թերի զուով յօրինակին :

որ սրտատուիրեցաւ հերակրեւել զնա :
Քաղցեալն եւս քաղցելոյ քան զինքն
սրտառահեաց՝ և զգեցաւ զարամու-
թիւն . իսկ Աստուած , որպէս և գը-
րեալ է , լուսաւորեաց զաչս երկու-
ցունց : Խօսեցաւ հոգի ի բերանոյ՝
որ յաճախեացն և չարչարեցաւ .
օրհնեաց զսափորն և զեղջեւրն , և
եւ աճումն երկուց ծոցոց : Հաւա-
սաց նմա իբրեւ մարդարէի՝ իբրեւ
ոչ ետեւ ի նմա նշան . և զի եւ յու-
սահասութեամբ՝ եկն եմուտ յուսով
մեծաւ : Զի տրամեալ էր յեղանեւն
իւրում՝ զուարթ էր յոյժ ի մտա-
նեւն իւրում : Զի յերթալն իւրում
լռեւեացն երթայր , դարձաւ նա մե-
ծաւ տաղնատաւ : Արի զձեռն իւր
ի սափորն հանել զափով զալեւրն
որ ի նմա , և դարձաւ կրկնեաց արի
զձեռն իւր՝ և ահա ունեին : Եղիչաց
զհարիւր մարդարէս հերակրեաց սա-
կաւ հացիւ : Կերան քաղցեալքն և
նշխարեցին՝ ուստի ոչ ակն ունեին :
Եւ բեր սրտանի մոլաթուղ սպա-

նող յանուն կերակրոյ . խափանեցաւ մահ ալերբ , և կերան՝ ուստի ական ոչ ունէին : Անկաւ ի դուր Երեմիա , և անփոյթ արար զնմանէ ժողովուրդ իւր : Բարեխօսեաց զնմանէ Քուշացին , և ել ի ձեռն այնր զորմէ ոչ կարծէր : Պակասեաց գինի ի հարսանիս , և զի մի լինիցի ծաղր փեսայն՝ փոխեաց Տէր մեր զջուր ի գինի , զոր ոչ ական ունէին : Քաղցեան հաղարբ մարդկան յանապատին՝ երկիցս անգամ , և շեղջեաց ձուկն և հաց՝ ուստի ոչ ական ունէին : ԶՋակքէ յափշտակիչ , այլոց յօժարեցոյց բաշխել զստացուածս իւր . հանդերձեցան աղքատք և տընանկք՝ ուստի ոչ ական ունէին : Ի հաւէն իբրու քաղցեալ էին , ելին աշակերտքն՝ և գտին հաց և ձուկն ի վերայ կայծականց՝ ուստի ոչ ական ունէին :

... (աճեաց) ամիով ալեւոր անդէն ի տեղւոջ . եթէ ոչ զի փութացեալ էր հանել զհաց մարդարէին , ոչ տայր

դուք ձեռին իւրում յաճախել կե-
 րակուր մարմնոյ իւրում: Մի ձեռն ի
 հայս անդ էր, և միւսովն եւս՝ հանէր
 ալեւր: Փչէր ի կրակ շրթամբք իւ-
 րովք, և հանէին ալեւր մատունք
 իւր՝ մինչեւ եղեւ հայսն յեփեւ: Մե-
 ծացաւ նա ի ձեռն ալեւրն, լցաւ
 բերան իւր դոհութեամբ ըստ ալեւր
 որ լցաւ նմա: Եւ հան նախ մարդա-
 րէին, զի հանգուցէ նախ զկարօտ
 քաղցեւոյն: Ասաց զնա խնդալով,
 թէ աճեաց ալեւրն որտէս ասացեր,
 ահա զչեղջ ալեւրն շեղջեալ է իմ,
 և ամփով ալիւրն՝ անդէն ի սամփօրն:
 Զի սխառահեաց քեզ քաղց առ դրան՝
 ահա ի տան լիութիւն մեծ: Եւ զի
 ընդ առաջ եղեւ քեզ տրամութիւն,
 եկ մուտ ուրախութեամբ ի յարկս
 մեր: Եւ իբրեւ ոչ ինչ հարկ պէտք
 էին եղոյ իբրեւ հացի, բազմացաւ
 ալեւրն բանիւ քո, և եղն՝ ի ձեռն
 պատգամի քո: Ո դուշահեացէ ի
 Հարսիաթ վասն սքանչեւեացն որ ի
 տան մերում: Զի ածեր զսամփօրն ի

յղուծիւն, և զեղջեւրն՝ յաճումն
բնակաւոր:

Քրիստոս օրհնեաց զերկոսին,
օրհնեացէ զյարկս երկրպագուաց իւ-
րոց, զի տեսցէ զսիրտս սրբոց իւրոց
և տացէ աճումն խնդրողաց իւրոց:
Զկենդանիս և զննջեցեալս ձեր քա-
ւեսցէ յաշխարհն երկրորդ, ուրախ
լիջիք առ սեղան նորա՝ որ աստ ու-
րախ արարէք զծառայս նորա:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Ա.

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱԹՆ ԲԱՐԵՐԱՐԻ,
ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԵԱՅ ԶԱՐԱՐԱՄ ԻՐ

Աբրահամ սիրիչ աղքատաց, այն
որ հրեշտակք իջին առ նա, ընծա-
ցաւ և ընդ առաջ աղքատաց, և ետես
ինոսա այլակերպութիւն: Առ դուռն
վրանի իւրոյ նստէր ի տօթաժամու,
որպէս գրեալ է: Եւ իբրեւ զար-
մացեալ էր ընդ յայանութիւնն զոր
աւեսին ի նմին ժամու. յայանու-

Թիւն՝ զոր ետ ընդ ետ առաջնոյն՝
 եղև նմա ի դէմս աղքատաց: Ընթա-
 ցաւ ընդունել զօտարս՝ և սլատաշե-
 ցին նմա հրեշտակք, կարծեալ եթէ
 մարդիկ իցեն: Շուք՝ որ ի վերայ
 միոյն, թոյլ տայր խորհել թէ զուար-
 թունք իցեն: Տեսիլն ամենեցուն չէր
 հաւասար, զի փառաւորութիւն որ
 ի վերայ միոյն՝ մեծ էր քան զփառս
 երկոցունցն: Շուք երկոցունցն՝ չա-
 փով էր, և երրորդին՝ առանց չա-
 փոյ: Եւ զի ետես Աբրաամ՝ թէ և
 նոքա որք եկին ընդ նմա՝ խորշէին
 ի նմանէ, ուղղեաց զհայցուածս իւր
 առ մին անդր, զի եղեն նմա եր-
 կուքն եւս օրինակք: Արդարն սկսաւ
 խնդրել ի միոյ անտի՝ իբրև յԱս-
 տուծոյ. Մի՛ դանց առնէր զտամբ
 ծառայի քո: Տօթն ոչ արդէլ զԱ-
 բրաամ ընթանալ յանդեայն ոտիւք
 իւրովք, և զՍառա հաղորդեաց ընդ
 իւր՝ զի արասցէ երիս գրիւս բաղարջ:
 Ետուն գրոհ տունն Աբրահամու՝ զի
 տեսցեն զիջանել զուարթնոցն: Քա-

նի հայէին տեսանել՝ քաղցնուին
 աչք նոցա զշուքն: Այն օր էր ու-
 րախուժեան մեծ ի ծառայից և աղա-
 տաց և տերանց: Որք ընդ աղքատացն
 ուրախ լինէին, ընդ զուարթնոցն
 քանի՞ եւս արդեօք: Ժողովեալ էին
 ծառայքն առ Աբրաամ, և աղախ-
 նայքն առ Սարրա: Խափանեցին զա-
 մենայն իրա՝ զի հայեսցին ի նոր
 տեսիլն: Զոտս նոցա լուաց ձեռօք
 իւրովք, և զծառայս իւր ոչ արար
 հուպ: Հայս եփեաց Սառայ և ոչ-
 հպեաց զաղախնայս իւր, և զզուար-
 թունս սլատուականս քան զամե-
 նայն՝ ինքն անձամբ իւրով սլա-
 տուեաց: Առ կողի և կաթն և զորթն
 հանդերձ հացիւն՝ և եդ առաջի:
 Ոչ նստաւ առաջի նոցա, այլ յոտն
 եկաց և պաշտեաց զնոսա: Յագեալք
 լցուցին զքաղցութիւն զոր զգեցան
 ի վայրկենի միով, և մխիթարեցին
 զՍառայ՝ զի առցէ որդի որում քաղ-
 ցեալ էր ի վաղէ: Ասէ ցնա. ի սոյն
 ժամանակի եղիցի քեզ որդի ի Սա-

Բայէ : Լուաւ Սառայ, և բաժանեցան
 միաք իւր ի խոստմանէն. Աճումն
 զիա՞րդ լինիցի ինձ, զի ճանապարհ
 կենաց անց զինեւ : Ոչ միայն ես ա-
 ռանցեալ եմ, այլ և տէր իմ Աբրա-
 համ ծերացեալ է : Անդաւակն ոչ
 խնդրեաց նշան ի նմանէ, և ինքեամբ
 ետ նմա նշան՝ զի դուշակեաց զծած-
 կեալսն զոր նիւթեաց ի ներքոյ խոր-
 հուրդ նորա : Ապա յանդիմանեաց
 զծաղր նորա առաջի բաղմաց, և նա
 ժխտեաց, թէ Ոչ ծիծաղեցայ : Յան-
 դիմանեալ լինէր ծածուկ ծաղուն՝
 և ժխտէր վասն արտաքնոյն : Պա-
 տուհասէր զխորհուրդս նորա՝ զի
 ծիծաղեցաւ յորովայնի իւրում, և
 ժխտէր բերան ընդ շնչոյ, թէ ոչ
 ել ծաղր ընդ շրթունս նորա : Սառ-
 դէր սրտառհաս սրտառհաս չին՝ և
 բերանն բարիօք ժխտէր : Եւ Աբրա-
 համ որ կայր առ նմա, վկայեաց թէ
 ոչ չարժեցան շրթունք նորա : Հիա-
 ցաւ Աբրահամ, և երկեաւ տալ սա-
 տասխանի ընդ Սառայի. զի թէպէտ

և ոչ ծիծաղեցաւ՝ գիտէր թէ ի միտս
իւր ծիծաղեցաւ :

✠ Օրհնեալ է որ ուրախ արար
զԱբրահամ ի ձեռն պտղոյ որ ի Սա-
ռայէ ամլոյ՝ որ եղեւ յաղգ բազում,
յորմէ ծաղեաց արքայն Քրիստոս :

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Բ .

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ Ի ՉԵՌՆ ՍԻՐԵԼՈՅ ԻԻՐՈՅ՝
ԿԵՐԱԿՐԷ ԶԱՇԽԱՐՀ ԼՐԻԻ ԻԻՐՈՎ,

Առաքեցան զուարթունքն ի տուն
Աբրահամու ցնծացողի ընդ առաջ
կարօտելոյ, զի տացեն նմա ի ծե-
րութեան իւրում որդի՝ զոր խըն-
դրեացն ի մանկութեան իւրում: Յետ
ծերութեան Աբրահամու և մաշելոյ
Սառայի կնոջ նորա, խոստացան
տալ հարիւրամենին որդի: Յայտ-
նեցին և Սառայի՝ թէ ի սոյն աւուրս
եղիցի որդի Սառայ: Զի երկեալ՝
Ժիտեաց. իբրեւ յանդիմանեցաւ՝
սուտ համարեցաւ ստութիւնն ըղ-

բովն զայն խայտառակիչ ստոյ:
 Ստուծեամբ՝ զստուծիւն իւր կա-
 մեցաւ ծածկել, զի երկեաւ: Զուար-
 թունք այն հոգեղէնք՝ ընտանեցան
 ընդ կերակուրս, զի զնմանուծիւն
 մարդկան զգեցան: Զկերակուրմարդ-
 կան կերան՝ և զԱբրահամ դողումն
 կալաւ: Ի միտ առ, եթէ Տէր զը-
 ւարթնոցն ընդ զուարթունս խո-
 նարհեցաւ, նստաւ առ սեղաննորա:
 Սիրտ իւր սլարկեշտ և դոյն իւր հա-
 տեալ: Ի ժամուն իբրեւ մերձեցաւ
 լուանալ զոտս Տեառն իւրոյ, որ
 վաստակեցան և եկին առ նա: Երարձ
 զորթն ուսովք, զորմէ ասացն թէ
 ծերացաւ տէր իմ: Թէպէտ և մարմնով
 ծերունի էր, այլ սիրով սրտանի
 էր: Իբրեւ հանդուցին զԱբրահամ
 առնելով զամենայն զոր խնդրեաց,
 ետուն վարձ վաստակոց նորա, զի
 եղիցի որդի կարօտուծեան նորա:
 Որ հաւատացեալ էր իբրեւ զԱբրա-
 համ, ասէր՝ թէ դիւրին է այս, և որ
 երկմիտ՝ կարծէր թէ չէ մարթ լի-

նեւ այսմիկ: Զկնի աւուրն յղացաւ
 Սառայ, իբրեւ չէր զգացեալ զնա:
 Զի ոչ եղեւ յորովայն իւր այլա-
 կերպումն, եղեւ յերեսս իւր այլա-
 փոխումն: Աչք իւր լուսաւորեցան,
 ի ծերութենէ օտարացաւ ի սակաւ
 ժամանակն: Եւ վկայէ Աբիմէլէք
 արքայ՝ զի առնուլ զնա կին կամե-
 ցաւ: Սառայ, թէ ծերացեալ էր,
 որպէս ասացն, ոչ զանցանելով զա-
 մենայնիւ՝ սլառաւուն ցանկայր թա-
 գաւոր այլազգեացն: Մինչ կամէր
 Սառայ գիտել զծածուկ յղութիւն
 որովայնի իւրոյ, գեղն զոր ստացաւ
 երեւք իւր վկայեաց զյղութենէ մի-
 ջոց նորա: Պտուղ որովայնի նորա
 ծածկէր, գեղ երեսաց իւրոց ոչ կա-
 րէր: Գեղովն՝ որ չէր մարթ ծածկել,
 քարոզեաց զյղութիւնն ծածկեալ:
 Կամեցան քահանայքն ոչ զի տեսցեն
 զսերումն որ եղեւ ամլութեանն, այլ
 տեսցեն զծերութիւնն որ դարձաւ
 ի մանկութիւնն: Ընթերցարուք, եղ-
 ւարք, զինչ արար աղքատսիրու-

Թիւն ընդ Աբրահամ. զի արժանի
 եղև զուարթնոցն, և օրհնեցաւ ի
 մէջ ամուլ ամուսնոյ իւրում: Մեծ
 էր նա հաւատովք, և կատարեալ
 յամենայն սրտութիւնս. և ծնունդ
 Սառայի, ոչ ինչ կո՛ւ այլ աղքատ
 սիրութիւնն: Հանգոյն լերուք որ
 զտուրս տայք, և նմանեցէք մօր մե-
 րում Սառայի: Ստացարուք իբրեւ
 զնա ժողկալութիւն, զի մխիթա-
 րեսջիք երազ նման նորա:

✠ Օրհնեալ այն՝ որ ոչ զլանայ
 զվարձս ջրոյ, որպէս երդուաւ. և
 զի ամենայն իւրք ուրախ եղեաք՝ ու-
 րախ լիջիք առ սեղան նորա:

ԿՅՈՒՐԴ ԼԳ.

Ի ՔԱՂՅԵԼՈՅ ՈՐ ԼՅԱՆ ԵՒ ՆՇԻԱՐԵՅԻՆ,
 ՔԵԶ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ, ՏԷ՛Ր ԿԵՐԱԿՐԻԶ

Մի եղիցուք օրինակ յոռի բա-
 րեքոց, և չարահաւաց: Բարեքոցն
 խօրշէղ ի մէնջ, և չարացն նմանել

մեզ: Ըստ քաղցի մերում կերի-
ցուք, և յաւելորդն մի մերձեացուք,
և յոյժ գինւոյ մի ցանկացուք:
Ուխտաւորք ժողովրդեանն՝ իբրու-
նմանութիւն է ուխտաւորաց մերոց:
Հատուցեալք եղեն ի գինւոյ, և օտա-
ւացան բնաւին յորժոյ: Սուրբ մար-
դոց և կուսանաց քանի տգեղ է զի
հարկանիցի հոս գինւոյն ի բերանոց
նորա, կամ գոյն գինւոյ յերեսս նո-
ցա: Յանկութեանց սրաի յաղթե-
ցաք, ցանկութիւն գինւոյ մի յաղ-
թեացէ մեզ: Եւ զի ամենայն իմիք
ցանկայ մարմին, յաղթութիւն օրէն
է առնուլ: Ժողովրդեանն՝ որ յա-
նապատին էին առողջքն՝ ի սովոյ
բեկեալ էին, և հիւանդք և ախտա-
ժէտք նոցին՝ ի նեղութեան ծիւրեալ
էին: Որդի արարչին ամենայնի ոչ
մխիթարեաց ի ձեռն գինւոյ զքաղ-
ցեալս և զհիւանդս նոցա: Հացն զոր
բազմացոյց՝ հալածեաց զքաղցն որ
ի մէջ սովելոցն, և առողջութեամբ
նորա՝ սպառեցաւ հիւանդութիւն

Հիւանդաց 'նոցա: Զքաղցեալսն՝ հացիւ ուրախ արար, և զախտաժէտսն՝ առողջութեամբ: Փոխանակ դինւոյ՝ հաց յաճախեաց, և փոխանակ ցքոյ՝ առողջութիւն: Արդ, զի ունիմք զառողջութիւնն, մի մերձեցուք առ դինի, որ բնակեցուցանէ զողդոջ յառողջս՝ որ հանապազ ըմպէն զնա, զի մի աստանդեացէ զմիտս 'նոցա: Եւ զի աշխարհականք զգուշանան ի նմանէ, որչափ եւս առաւել սուրբք: Զի երկրաւորք հիւթացան ի նմանէ, փախիցեն ի նմանէ երկնաւորք:

Այն որ յաճախեաց զհացն յանապատին, կարէր 'նա հաստատել զդինի: Արար 'նա զպիտոյն, և եթող զայն՝ որ չէրն կարի սկիտոյ: Յաւել եւս և յաճախեաց հաց, և չեղջեաց ձուկն կարօտելոց: Զքաղցութիւնն հացիւ ելից, և զծարաւն ջրով անցոյց: Եւ զկնի կենդանանալոյն՝ հաստատեաց հուր և հաց և ձուկն: Այն որ հաստատեաց զայսոսիկ անդ, ոչ կամեցաւ հաստատել զդինի:

Ի մէջ Կանայ զի հաստատեաց
 զգինի՝ ծանօթք էին Մարեմայ, և
 ոչ վայելէր եթէ հարազատք մօր
 Տեառն մերոյ կարօտացին. զի մի
 լինիցի մայր նորա ծաղր, և աղգն
 ամենայն ի կորանս: Ի ձեռն գինւոյն՝
 անուանի արար զտոհմն կարօտ և
 աղքատ: Մինչչեւ եկեալ էր Տեառն
 մերոյ՝ գինի ի փոխ առնուլ կամէին.
 և իբրեւ եկն անդր Տէր մեր, բաշ-
 խեցին գինի ընդ ամենայն Կանայ:
 Տրամուծիւն որ նախ քան զգալ
 նորա՝ մերժեցաւ յետ գալոյ նորա:
 Կարօտութիւնն ետես զԱստուած ի
 տան փեսային՝ և սրացաւ եւ:

Օրհնեալ Հայր և Որդի և Հոգի
 Սուրբ, ի քաղցելոց որ կերան և
 նշխարեցին:

ԱՅՈՒՐԴ ԼԴ.

ՔԵՁ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՏԻԵՁԵՐԱՅ, ԿԵՐԱԿՐԻՁ
ԱՇԽԱՐՀԻ ԳԹՈՒԹԵԱՄԻ ՔՈՎ,

Ձէ օրէն զլանալ սրտի զխրախու-
թիւն՝ զոր ետես ակն, և ոչ բերանոյ
տժգոհ լինել զայնմանէ՝ զոր ճա-
շակեցին քիմք: Զի աշխատութեամբ
ժողովեցան, և վատտակով եւս կաղ-
մեցան: Զի ահա ձրի եղեալ է ա-
ռաջի՝ օրհնութիւն ձրի տացուք: Զի
որչափ օրէն է տալ նմա, այս յոյժ
մեծ է քան զմեզ. զչափ կարի մե-
րում տացուք նմա՝ և աւելի հա-
մարի զայն: Եւ զուարթունք, որ
բնակաւորք են, ոչ բաւեն հատու-
ցանել զսարսա իւրեանց: Զի հրեշ-
տակք սարսեցան յայսմանէ, քանի
եւս արդեօք հողեղէնք: Զլացաւ զնա
ժողովուրդն յանապատին որ աըր-
աընջեաց ի վերայ մանանային, մէք
տացուք օրհնութիւն՝ զի ի մէջ շինի

կերակրեաց զմեզ: Ո՞ր կարէ հատու-
ցանել, եղբարք, ընդ արարածի և
կազմածոյ մերում: Եւ եթէ այս եւս
հատուցանիցի՝ ընդ խաչելութեանն
ո՞ հատուցանիցէ: Զի չեմք յաղթող
զօրութեան այսոցիկ, ոչ պահան-
ջեաց ի մէնջ պահս խիտոս, իբրու-
տայր զվաթանապատիկս: Օրհնու-
թիւն խնդրեաց ի մէնջ, որ գիւրին
է բարձանց և խոնարհաց, արդարոց
և մեղաւորաց, առողջոց և հիւան-
դաց: Ի բանից ոչ յադի մարդ, և
յօրհնութենէ ձանձրանայ. դարով
խօսք ոչ հառանին, և յաղօթս՝ վհա-
տութիւն է մեզ: Ո՞վ արգահատեսցէ
այնմիկ՝ որ արդէլու զբերան իւր
յօրհնութենէ: Խօսք մեր որ ընդ
մարդկան են, յարդի եղեն մեզ քան
զԱստուած: Տացուք փառս Աս-
տուծոյ ընդ ամենայնի՝ զոր էտ մեզ
Աստուած: Զի էտ մեզ արդեամբք
խորտիկս, տացուք օրհնութիւն
բարբառովք: Զի առանց վաստակոյ
է արարչութիւն նորա, և առանց

աշխատութեան օրհնութիւն մեր: Ի
 ձեռն բանի հաստատեաց զմեզ, բա-
 նիւք հաստատեցուք զգովութիւնն:
 Զի մոգ տրանջէ և ուտէ, հեթանոսն
 ուտէ և ըմպէ. ընդ նոցա և ընդ
 մեր՝ հատուցուք օրհնութեամբ որ
 ելանէ: ընդ բերան մեր: Զի Մար-
 կիոն զլացաւ զկերակրիչն իւր, և
 Սանի զստեղծիչն իւր. եղեն ամուլք
 յօրհնութենէ: Զի Բարդէժան զլա-
 ցաւ զՀայր, և Հրեայք՝ զՈրդի օծեալ,
 յաճախեցէ ի բերան մեր դոհու-
 թիւն, և ելցէ ի սուրբ սրտէ մերմէ
 օրհնութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգ-
 ւոյն Արբոյ:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Ե.

Ի ՔԱԴՅԵԱԼ ՅԱԳԵՏԵԼՈՅ՝ ՔԵԶ ՕՐՀՆՈՒ-
 ԹԻՒՆ, ՏԷՐ, ԿԵՐԱԿՐԻԶ

Տաց խրատ բարի՝ որ լսէ ինձ.
 զի ի բարի խրատու օգտեցուք ա-
 մենեքեան: Զի չէ հնար եթէ ոչ կե-

րիցուք, զի քաղցն բնակեալ է ի
 մեզ բնութեամբ. բայց եթէ երբ և
 քանի կերիցէ, չեն այսոքիկ բնու-
 թեամբ: Եթէ ոչ ոք արբցէ՝ չէ հը-
 նար, և սահման այսմիկ չէ եղեալ.
 բայց եթէ զինչ և քանի արբցէ,
 կամայ են այսոքիկ երկոքեան: Ոչ
 զի մի ոք կերիցէ ասացի, այլ զի
 արժանի կերիցէ. և ոչ զգինի ար-
 գելում ես, այլ աղաչեմ զի չափով
 արբցէ: Ի Նոյ արդար եթէ հայեա-
 ցուք, խիթայ սիրա մեր ի գինւոյ.
 որ զծանրն առակեաց ի մեզ, զխորդ
 լուսցէ: Այր ցածուն և արդար էր
 նա ի դարն շռայլեալ և անօրինեալ:
 Յաղթեաց հաղարաց դստերացն Կա-
 յենի, և ափով գինի՝ յաղթեաց նը-
 մա: Եղեւ ընդ երկար ընդ դստերան
 Կայենի, և բնակեաց զամ մի ընդ
 անասունս. և նա՝ որ յաղթեաց ի
 ներքս և արտաքս, ստրտեցաւ ի գի-
 նւոյ: Փոխեցան յանէծս ամենայն
 օրհնութիւնք իւր, զի անէծ զորդի
 իւր՝ և ոչ կամեցաւ. և արար զնա

ծառայ ծառայից ստուգութիւնն :
 Անէծ բերան նորա զօրդին կրտսեր
 զոր սիրէր նա , զՔամ , և զՔանան
 մանուկ , որ վշտացոյց զնա ի մեր-
 կումն իւր : Նայեաց և իսահակ որ-
 չափ վշտացաւ ի ժամու զի օրհնեաց
 նա զօրդի իւր . և իբրեւ Յակովբու
 էին օրհնութիւնքն , վշտիւ արգել
 զնոսա է Սառայ : Յանիծանէլն ըզ-
 Նոյի զՔանան , ի սուգ մեծ էին
 միաք նորա . զի ոչ ելմէ ցաամամբ
 անիծանէր , այլ ստուգութեամբ հա-
 տանէր : Աչ ելմէ յուժդին գինւոյ
 մերկացաւ ստոյգն և արգարն . զի
 ելմէ արբեալ էր յայօրան՝ զնորա
 զհեա երթոյր պատուհասն : Ստու-
 գութիւնն ոչ առ աին երեսաց Քա-
 նանու , զիա՞րդ առնէր զՆոյ դատա-
 ւոր մեղացն զոր ինքն արար : Ելմէ
 գինւոյն յաղթեալ էր նմա , մի հրա-
 ման ելանէր ի վերայ այնր որ մեր-
 կացաւն , և այնր՝ որ ոչն ծածկեաց :
 Անէծ նովաւ զթշնամանիչն , և օրհ-
 նեաց նովաւ զպատուիչն իւր : Ազ-

բիւր որոշմանց արար զնա չարութեանց և բարութեանց: Ի ժամուօրհնութեան հանգուցեալ էր, և տրամեալ՝ ի ժամ անիծից, և ինքն Քամ վշտարար նմա՝ զի տարագիր եղեւ յօրհնութեանցն: Քինի՝ առաւելաց զցածութիւն ծանոն, զի արբ գինի և յաղթահարեաց զմիտս ծերոցն: Եւ եթէ նա՝ զի օրհնութեամբ արբ գինի սակաւ և չափով, և դարձաւ յանէծս օրհնութիւնք իւր, և խոստացաւ ազատաց ծառայութիւն, քանի՞ եւս երկիցէ տկարութիւն մեր ի գինւոյ, զի գուցէ մեղիցէ մեղ: Ի բժշկութիւն եւեթ արբցութեան, զի յայս իսկ տուեալ է գինի: Որ ցաւեցան ըստ նմանութեան Տիմոթէի՝ այնպիսեացն եւս զնա Առաքեալ, բժշկել նովաւ զցաւս իւրեանց: Որ ըմպէ զնա վասն ցաւոյ, գոհացի զբարւոյն որ եւս զնա մեղ, և առողջ որ վարի նովաւ՝ գոհութեամբ և չափով արբցէ:

Օրհնութիւն Որդւոյ որ արար զնա

մխիթար ամենայն տրամեցելոց, և
գոհութիւն նմա՝ զի արար զնա գեղ
գարմանիչ ցաւոց մերոց:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Զ.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՏԵՐ ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԻ ԶԱՄԵՆԱՅՆ
ՄԱՐԴԻԿ

Ի ստիաւ հացէ լցոյց Եղիշայ ըզ-
մարդարէս՝ արս հարիւրս: Եւ ի
հինգ նկանակէ՝ հազարս հինգ յա-
գեցոյց Փրկիչն մեր: Մի նկանակն
Եղիշայի՝ զստիաւս բաւեաց կեցու-
ցանէլ. և մի նկանակն Տեառն մե-
րոյ՝ հազար մի ողջ յագեցոյց: Մար-
դարէք՝ կտատեկաւ կերակրեցան և
մոլաթղով կեցին նոքա: Եւ զի լիու-
թեամբ սեղան մեր, օրհնութիւն լը-
րիւ իւրով հանցուք: Մարդարէիցն՝
ամենայն տառապանք, և մեզ՝ ամե-
նայն խրախուծիւնք: Զի նոքա զտա-
ռապանաց գոհանային, քանի՞ եւս
գոհասցուք մեք որ գրգանամքս:

Մուրկ ետ մարդարէիցն, և առա-
քելոցն՝ զնոյն. իսկ մեզ՝ առաւել է
կերակուր մեր: Քաղցեալ հացի էին
առաքեալքն, և մարդարէքն՝ ծարա-
ւիք ջրոյ: Խորտիկք և գինի չեղջեալ
են մեզ. գոհացուք վասն երկո-
ցունց: Առաքեալքն գրիչք Տեառն՝
ի տառապանս իւրեանց գոհանային.
Իսկ մեզ, եթէ ինչ սակասեաց, ծը-
նանի քրթմնջիւն ի բերանս մեր: Հա-
լածական առնէին զդէսս ի մարդոյ,
և նոքա յարատրեայն հասկ փխրէին:
Առ հիւանդս առաքինութիւնք նո-
ցա, և ի վայրի տառապանք իւրեանց:
Ամենահաստիչն ընդ աշակերտսն
իւր, և նոքա օրապահին կարօտեալք
էին: Ի խաչահանուսն բնակեալ էր
լիութիւն, և յաշակերտսն քաղցու-
թիւն: Եւ զօրութիւն աշակերտացն
հալածել զդէսս ի մարդկանէ. ըն-
դարձակեաց զառողջութիւն նոցա, և
նուազեցոյց զխորտիկս նոցա: Փչեաց
հոգի յերեսս նոցա՝ զի խօսեսցին
յամենայն լեզուս, և ի ձեռն մարմնոյ

շրթանց՝ փչեցին զմուրկն և կերին :
 Հայ սպառնարագի կերան խաչաձա-
 նուքն , և առաքեալքն և ոչ համար-
 ձակ : Հայ ցանկութեան խաչաձա-
 նուացն , և աշակերտացն հայ դարւոյ :
 Մարդարեքն յաւուրս Եղիայի հայ
 կերան կշռով . և զի ընդարձակ է
 մեզ ամենայն ինչ , չափով կերիցուք
 զհամադամս նոցա : Զուր ճշդիւ ըմ-
 սելին մարդարեքն զորս կերակրեացն
 Աբդիա , իսկ մեզ՝ զի յաճախեաց
 գինիս , մի լիցուք արտաքոյ սլա-
 մանի : Մի դատեացի զքեզ եղբայր
 որ ընդ քեզ է , և մի դու դատեացես
 զանձն քո : Եղիցի չափով ըմսելի
 քո , և կշռով կերակուր քո : Զխոր-
 տիկ եթէ անարդեացես փոքր մի ,
 բնակեացէ անձն քո ի սլարարաւ-
 թեան : Եւ ի գինւոյ եթէ օտարաս-
 ցիս , հոգի քո առաւել եւս սրբեացի :
 Գոյն ցածուն սահողաց՝ խորտկօք
 մի փոխեցին : Եւ գինով մի մխիթա-
 րեցի սիրա՝ որ վշտացեալ է յա-
 ղօթս : Զի ոմն որիչ է հանապաղ ,

մէք գոնէ որոշեցաւք զայսօր: Եւ
զի եղբայր քո բնաւ ոչ ճաշակէ,
դու դէժ կշռով կեր զամենայն:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Է.

ՕՐՀՆԵԱՒ, Է ՏԵՐ ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ ՇՆՈՐՀԻՒ
ԻՒՐՈՎ, ԶՀԱՒԱՏԱՅԵԱՒ,

Եկին զուարթունքն առ Աբրա-
համ*... ի մօտոյ՝ և ոչ ի հեռուս.
ի մօտոյ..... թեամբ: Օրէնք բը-
նութեան Աբրահամու, ոչ եթէ քա-
նի հաւատացեալ էր, այլ եթէ քանի
սիրէ զաղքատս ծառայակիցս իւր:
Իբրեւ քննեաց զհաւատս նորա, և
եզ խոստումն սիրոյ նորա, թէ ի
միւս անգամ՝ Սահակաւ ընկալցի
զխոստումն երկոցունց: Ոչ եթէ ա-
մենեւին հատոյց նմա. զի հատու-
ցումն զոր հատոյց որդւով նորա՝
նմանութիւն էր և նշմարանք հա-

* Իւ աստ քսան տողիւ չափ սկսեալէ:

առեցմանն ճշմարտութեան: Ոչ էր վատասի ի մարմինս նոցա, և ոչ աշխատութիւն յանդամս նոցա. ոչ քուն յերեսս նոցա, և ոչ փռի յոտս նոցա: Ո՛րք ժպրհեցի ասել, թէ ի զուարթունս ամբողջին այսոքիկ, որք յական թօթալիւ՝ իջին յերկիր ի բարձանց: Իջանէ փայլակն և դառնայ, իբր յոյժ տկար է նա քան զզուարթունս. ոչ ամբ նմա աշխատութիւն, և ոչ կռի ի նմա փռի: Զնատաւ սիրտ նոցա, ոչ զի քաղցեալ էին, այլ վասն հանգստեանն Աբրահամու: Ետուն զոտս իւրեանց ի լուացումն՝ զի առաւել լիցի վարձն ըստ այնորիկ: Փոխանակ զի լուաց զոտս զուարթնոց՝ անցին ընդ ծովոսք զաւակի իւրոյ. և չե ջնջեաց զոտս նոցա դաստառակաւ՝ զդեցան զհանգերձս Եգիպտոսի: Սփռեաց ամալ ի վերայ ծննդոց նորա, փոխանակ հովանւոյ կազնւոյն: Եւ զի արկ անկողին ի ներքոյ նոցա՝ ետ զաւակի նոցա զպատառակս Եգիպտոսի:

տութի: Ամենահատուցիչն հատոյց
Աբրահամու, ոչ միայն որչափ արար
նա, զի զորդիս նորա զգեցոյց նա և
ոչ մաշեցան հանդերձքնոցա: Հատոյց
մանանայ փոխանակ բաղարջին, և
լորամարդ՝ փոխանակ որթուն: Եւ
զի կերակրեաց զուարթունս հլուս,
հատոյց զլացող որդւոց նորա: Եհերձ
դարձեալ զվէմ, և ետ դետս տասն և
երկուս, զի արբուսցէ զանթիւ ազգն,
փոխանակ ջրոյն զոր ետ երիցն:

Ընթերցարուք, քանզի հատու-
ցանէ Տէր մեր առնելեաց զտուրս
ողորմութեան՝ ի կեանս և ի մահս իւ-
րեանց, և ծննդոց որ դան զկնի նոցա:
Ակնարկեաց և աճեցոյց զամլու-
թիւն, և բազմացոյց Սահակաւ զզա-
ւակս նորա իբրեւ զաւազ ծովու որ
առանց թուոյ:

Օրհնեալ որ հատոյց Աբրահամու
յառաջ քան զմահ և յետ մահու
նորա, իբրեւ կայ եւս հատուցումն
իւր և զկնի յարութեան իւրոյ: Օրհ-
նութիւն Որդւոյ՝ որ զամենայն ինչ
հատուցանէ որդւոց իւրոց:

ԿՅՈՒՐԴ ԼԸ.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ ԶԱՄՆՆԱՅՆ ՇՈՒՆՉ
ԻՐԻ ԶՀԱԶԱՐՈՒՆ ՅԱՆԱՊԱՏԻՆ

Ժողովեցան յամենայն ազգաց յա-
նապատան առ Փրկիչն մեր: Ինն ի
նոսա ախտաժէտք, և հատածք, և
կոյրք, և խոււք, և բորոտք: Յա-
ւուրն առաջնում՝ ակն ունէին, թէ
ի նմա բժշկէ զցաւս նոցա: Անց
պարզեցաւ օրն առաջին՝ և կայր ժո-
ղովուրդն յարասս իւր: Յաւուրն
երկրորդի ակն ունէին՝ թէ ի նմա
բժշկէ և արձակէ զնոսա: Աստա-
րեցաւ օրն երկրորդ՝ և ոչ արձա-
կեաց, զի չէին բժշկեալք: Ժուժե-
ցին կոյրքն և բորոտքն, և որ ունէին
զգեւան, և կացին մնացին: Եւ իբրեւ
փակեալ էր ընդդէմ ամենեցունց՝
ոչ ոք փոխեցաւ առ ի նմանէ: Զի թէ
բժշկեալ էր զսակաւս՝ արդելուն
սակաւքն զբազումսն: Եւ թնիցս յա-

ւուր մերձեցան առ նա ցաւածքն՝ և
 ոչ բժշկեաց զնոսա: Յաւուրն ա-
 ռաջնում և երկրորդի սերմանեաց ի
 նոսա վարդապետութիւն. զի իբրեւ
 բժշկեաց զմիտս նոցա՝ ողջացուցէ
 և զմարմինս նոցա: Եւ օրէն իսկ
 էր, զի յառաջագոյն տացէ զմեծ
 բժշկութիւնն, զի մեծ է հոգի
 քան զմարմին: Ի բժշկութեան ոգոց
 վաստակոց, սաշար որ եկն ընդ
 մարդկանն՝ սպառեցաւ յաւուրսն
 երկուս: Արկնեցաւ վիշտ ի սպառել
 հային, և կային տակաւին արատք
 նոցա: Երկունք մահու կալաւ զնո-
 սա. և թէ մնայցեն՝ ոչ բժշկին, և
 դառնալ յօթեւանս իւրեանց՝ չգոյր
 զօրութիւն յոսս նոցա: Տեւեցին
 յօրն երրորդ, յայս ապաստան՝ թէ
 բժշկին: Անցին ժամք մետասան, և
 զոք ի նոցանէ ոչ բժշկեաց: Ունէին
 կանայք զսիրելիս իւրեանց, և զան-
 դամաւոյժս հանդերձ կաղիւք: Մի
 կին տանէր զեղբայր իւր դօս, և
 միւսն ձգէր զհայր իւր կոյր: Արեւ

գական ի մտանել մերձեալ էր, և
 կային ամենեքեան յաշտիճան մա-
 հու: Արկնեցաւ լիշտ հիւանդաց նո-
 ցա, և յողդողեաց սով զառողջս
 նոցա: Յամփոփել արեգական զճա-
 ռագայթս իւր՝ վայ կոչէին անձանց
 իւրեանց: Ձի հիւանդքն ի ցաւս
 կաշկանդեալ էին, և առողջքն քաղ-
 ցիւ կապեալ էին: Ի ժողովել արե-
 գական զճայրս իւր՝ ծագեցին նոցա
 ողորմութիւնք: Ձի ետ զբժշկու-
 թիւն զոր խնդրեցին, հանդերձ յաղ-
 մամբն՝ զոր ոչ խնդրեցին: Յետ
 առնլոյ զհանգէս նոցա զճշմարտից
 այն և զկեղծաւորաց, սփռեաց ըզ-
 գութ իւր զամենայնիւ: Ձի զրկե-
 ցողօքն և հատուցանողօքն՝ յաշտ-
 կերտացն ուսանէր որ ինչ յայտ էր
 խորհրդոց նորա: Ակայս կամեցաւ
 առնել զնոսա հացին որ սղակասեաց
 ի ժողովրդէնէն: Տէր որ գիտէր,
 թէ զոր սքանչելիս հանդերձեալ էր
 կատարել, անդ ակնարկեալ նորա՝
 յաճախեաց զհացն: Ոչ հրամայեաց

մնալ առաջնոյն, այլ ած զկնի և
զայլսն:

Լոյսն մեր եհարց զառաքեալսն՝
[Թէ քանի նկանակս ունիք առ ձեզ.
զի յայանեացէ [Թէ սրակասեաց հաց
յաղքատաց և ի մեծատանց: Ըզ-
լիութիւնն ետ նախ արդեօք, և [Թէ
զառողջութիւնն յառաջ քան ըզ-
լիութիւնն: Զբժշկութիւնն ետ յա-
ռաջագոյն, և [Թէ ուրախ արար նախ
զհիւանդս ի յագմանն: Բազմեցան
յանկարծակի ի վերայ խոտոյ, քա-
հանայք սուրբք՝ ընդ բոլրոտան, որք
ի նմին ժամու առին զսրբութիւն:
Բացեալ էին աչք կուրաց՝ և հայէին
ի ծաղիկս և ի խոտս: Աղջք ընդ
կոյրս սլշուցեալ էին, և նոքա ընդ
դեզ արարածոցս: Նստէր անդրա-
նիկ առ մօր իւրում անդամաւոյծ,
իբրեւ ճեպեալ էր ընուլ զորովայնն՝
և ցուցանել զընթացս ոտից իւրոց
զոր ստացաւ: Յարեան և մեկնեցան ի
Տեառնէ ժողովք ժողովք ի քաղաքս
իւրեանց, և որք սէսսէս ցաւօք եկին

առ նա՝ մեկնեցան ի նմանէ առողջութեամբ: Մեծ զարմանք եղեն անդ, զի մի յաղումն էա ամենեցուն: Եւ պաշար ամենայնի՝ և առողջութիւն ամենեցունց: Եթող կոյր զառաջնորդ իւր, և անդամալոյծ՝ զայն որ կրէր զնա: Ասողք՝ ընկեցին զցուպս իւրեանց յառողջութեան՝ զոր ստացան ոտք նոցա:

Օրհնութիւն այնմ՝ որ յաղեցոյց և բժշկեաց զԺողովն յանապատի, զի ըստ նմին օրինակի բժշկէ և կերակրէ զամենայն մարդիկ որ ընդ ակեղերս:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Լ Թ.

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲ
ԻՒՐՈՎ ԶԱՇԽԱՐՀՍ՝ ԶՈՐ ՀԱՍՏԱՏԵԱՅ
ԴԹՈՒԹԵԱՄԲ

Յաւուր յորում կենդանացաւ Տէր մեր Քրիստոս, և լուծաւ դողումն աշակերտացն, ասէ Շմաւոն յառա-

քեալսն, եթէ՛ Երթայց որսացից
 ձուկն: Յարեան ընկերքն՝ գնացին
 ընդ նմա, իբրեւ յորս և ի զբօ-
 սանս, զի թափեացին ի տրամութենէ
 և բերցեն զօրատաշի աւուրն: Ձգի-
 շերն ամենայն աշխատեցան՝ և յուռ-
 կանն ոչ եմուտ ձուկն: Ձի տրամե-
 ցոյց զնոսա ծովն՝ Տէր ծովուն ուրախ
 արար զնոսա: Ի ժամու իբրեւ խա-
 փանեցաւ որսն՝ պատահեաց նոցա
 որս յոյժ: Իբրեւ լքան ձեռք նոցա՝
 գտին նոքա որս, և զՈրդի: Եւ թէ
 մինչ ընդ նոսայն էր Փրկիչն մեր,
 և բժշկէր զամենայն ցաւս, կարօ-
 տեալք էին ի հաց, և հասկ ի քաղցի
 փխրեցին և կերան, այսօր զխաբդ
 ոչ՝ որք միայն մնացին ի նմանէ և
 ի զօրութեանց նորա: Ձի մինչ ընդ
 նոսայն էր՝ քաղցնուին, քանի՞ եւս
 քաղցնուն առանց նորա: Ձի առանց
 որսոյ և առանց հացի էին նոքա յայնմ
 աւուր, և ետ Տէր մեր զերկոսին՝
 կարօտելոցն յերկոցունց: Եւ յաւել
 Տէրն երկոցունց՝ զառաւելն քան

զերկոսին . զի զՈրդին Տեառն ամե-
 նայնի դաին անդ : Նմանեցոյց զանձն
 դոյզն ումեք , զի խնդրեացէ զհաց ի
 քաղցեւոցն . ուտել ինչ՝ ասէ կերա-
 կրիչն ամենայնի : Եւ զի յայսմանէ
 ոչ ծանեան զնա , և ետես զնոսա զի
 տրամեալ էին , և ասէ , թէ՛ Յաջմէ
 նաւիդ ընկեցէք՝ և ահա դտանէք :
 Ընկեցին զուռկանն , և դաին որս
 յոյժ : Ընդ որոցն՝ խորհել սկսան ,
 թէ ո՞վ է այն՝ որ իբրեւ ի ցամաքի է ,
 ետես ձկուռնս ի մէջ ծովուռն ժողո-
 վեալ . զի ժողովէին ընդ աջմէ նա-
 ւին : Եթէ ետես զնոսա՝ զարմացումն .
 և եթէ նա ժողովեաց զնոսա , ո՞վ է նա
 որում լուան ձկուռնքն : Կարծել թէ
 Որդին իցէ , ոչ նման էր բարբառով
 և ոչ տեսչեամբ : Եւ եթէ չէ նա՝
 ո՞վ իցէ , զի ընդ բանի նորա եղեն
 արդիւնքն : Ծանեաւ զնա Յովհան-
 նէս և ասէ ցՆմաւոն՝ թէ Տէր է այն :
 Զգեցին զգործին լցեալ , և այսր և
 անդր հայէին յորս ծովուռն : Հայե-
 ցան յՈրդի ի ցամաքն , և դոյզն ինչ

էր ուրախութիւն ձկանցն որ ի
 փրկիչն մեր: Զի բաղմացաւ որս
 քաղցեւոցն, և չէ մարթ թէ սլաւո-
 մեացի ուրախութիւննոցա որ ի փր-
 կիչն մեր: Ոչ կալաւ զոյժ Շմաւոն
 մինչեւ ձգիցէ զուռկանն ի ցա-
 մաք: Լօղայր, դայր և ածէր զմը-
 տաւ, նա՞ արդեօք իցէ, թէ ոչ իցէ
 նա: Ոչ ասաց, թէ դո՛ւ ես Տէր,
 չրամայեա ինձ գալ առ քեզ. զի եր-
 կեաւ նա՝ թէ գուցէ փորձութիւն
 սլաւաճեացէ նմա իբրեւ զառաջինն:
 Կտաւ ած ընդ մէջ զգետա՝ մինչ ի
 ջուր անդր էր: Եւ իբրեւ ել նա՝
 զխորդ արդեօք մերձեցաւ առ Տէր
 իւր. երկիւղիւ մեծաւ՝ իբրեւ զԱմ-
 լորդին, և թէ միամտութեամբ որ-
 սէս Մարիամ: Ի բերանն ետ արդեօք
 ողջոյն, թէ առ ոտան անկաւ և եպագ-
 երկիր: Ասանց ինչ արդեօք յայնժամ
 Շմաւոն, թէ լռութիւն սլաւաճեաց
 ի ժամուն: Աղաչեանց վասն ուրա-
 նալոյն զնա, թէ չէր ժամ աղաչելոյ
 զնա: Ե՛հա՛րց զնա Շմաւոնն զի սլաւո-

մեացէ վասն մաշուն և յարութեան
 իւրոյ, թէ դողունն կալաւ զնա՝ իբ-
 րեւ ետեա ոչ ի կերպարանս իւր:
 Եւ ին աշակերտքն և տեսին հաց և
 կայծակունս և ձուկն ի վերայ նո-
 րա: Զարմացան ընդ չորս նշանսն
 զորս եցոյց նոցա ի միում ժամու:
 Եւ թէ նշան ծովուն դուզնաքեաց էր,
 զի ժողովեւոլ ժողովեաց զձուկնն,
 ցամաքին մեծ էր, զի հաստատեաց
 զհացն և զձուկնն և զկայծակունսն:
 Ի ծովէ՞ անտի էր ձուկն այն, եւ թէ
 մեծ ծովու էր արդեօք: Հաց յաշ-
 խարհէս էր, թէ հաց նոր էր: Զձուկն
 էր արդեօք զոր ծնաւ ցամաք, և հաց
 զոր բղխեաց օդ, կամ թէ չէին յայս-
 ցանէ, զի յոչընչէ էին նոքա: Այն
 որ բաղմացոյց հաց ժողովրդեանն,
 նա հաստատեաց աշակերտացն: Օրհ-
 նեաց զձկունսն յանապատին, հաս-
 տատեաց հուր ի ծովեղերին: Եւ զի
 ոչ հաւատացին անուամուէքն, թէ
 հաստատեալ է հուր յամենայն իմիք,
 եկեացեն տեսցեն զի հաստատեալ է
 ընդ փայտի ի Փրկչէն մերմէ:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ . Խ .

ՕՐՀՆԵԱՒ, ՈՐ ԵԿԵՐ ԸՆԴ ԱՇԱԿԵՐՏՈՆ,
ԶԻ ՅՈՒՅՅԷ ԹԻ ՄԱՐՄԻՆ ԶԳԵՅԱԻ

Զի ետես Տէր զաշակերտսն իւր
[Թէ աշխատեալք և քաղցրեալք էին,
սլատրատեալ Տէրն ծառայից իւրոց
ճաշ: Մինչչեւ եկեալ նոցա՝ ելին
գտին առաջի նորա հաց և ձուկն
արկեալ զկայծակամբք: Ասէ ցնոսա-
Եկայք ճաշեցէք՝ զի օր է Պենտա-
կոստէից: Այսր անգր եղեն միտք
նոցա, [Թէ ուստի է հացս այս և
ձուկնս: Զի յանապատին՝ աճելով
աճեաց, և աստ՝ հաստատելով հաս-
տատեցաւ: Զի յանապատի անդ՝
յընչէ եղեն, և աստ յոչընչէ հաս-
տատեցան: Զի յաճախեցուցանել
տեսին զնա, ոչ տեսին իբրեւ հաս-
տէրն: Ի ձկանեդ որ որսացայք՝ խո-
րովեցէք, առաց Տէր ցաշակերտսն
իւր: Ոչ նոքա որսացան զձուկնն,

այլ դու հրամայեցիր որտալ զնոսա :
 Նոցա էր թերեւս՝ եթէ ըմբռնեալ
 էր յայնմ գիշերի յորում ոչ ինչ
 գաին . և զի յեա բանի քո ըմբռնեցին ,
 յարութիւն քո հաւատա-
 ցաւ նովաւ : Ընդէր ընդ միոյ ձկան
 ոչ հաստատեաց ձկունս բազումս .
 զի հանգերձեալ էր նա տալ զորան՝
 ոչ յաճախեաց հաստատել ձկունս
 յոյժ : Սի ձկամբն զոր հաստատեաց՝
 եցոյց զհաստջութիւն իւր . և գար-
 ձեալ՝ զի ոչն յաճախեաց՝ հաստա-
 տեաց , եցոյց զկանխութիւն գիտու-
 թեան իւրոյ . զի գիտէր թէ երկնչին
 ի նմանէ վասն այլանման կերպա-
 րանաց իւրոյ : Ոչ յաճախեաց , հաս-
 տեաց՝ զի գուցէ զարհուրեցուցէ
 զնոսա հաստջութիւն իւր : Իբրեւ
 հերձին , և լուացին և խորովեցին՝
 հաղորդեցին ընդ նմա հացիւն : Զի
 հատոյց նոցա մինչչեւ եկեալ էին ,
 հատուցին նոքա յեա գալոյն : Զոր
 ինչ խոստացաւ նա ի վախճանի առ-
 նել երկոտասանիցն , կանխեաց արար

նա զայն աստ, զի այն՝ ընդ այն
 երաշխաւորեացի: Զի խոստացաւ նա
 ուսեւել իւր առ սեղան արքայութեան,
 և զոր չէր խոստացեալ՝ արար, զի
 առաւել ստուգեացի խոստացեալն:
 Եկայք ճաշեցէք ասէր Աստուած
 ցձկնորսան: Բազմէին քաղցեալքն՝
 և ի մէջ նոցա կերակրիչն քաղցելոց
 բազմեալ: Արօքէք զարհուրէին ի
 նմանէ, և դունդք Քաբրիէլեան սոս-
 կացեալ. և որդիք հողոյ բազմեալ
 ընդ նմա նախ քան զօրն: Զի բազմին
 ընդ նմա՝ թէ հարցանիցեն վասն հա-
 ցին, և վասն հրոյն, և վասն ձը-
 կանն: Գիտէին՝ թէ որ բռնադատեաց
 զձկունսն որ ցրուեալ էին ի մէջ ծո-
 վուն, զի Ժողովեացի բազմութիւնն
 ի մէջ փոքր դոգոյ ուռկանին, նա
 հրամայեաց հացի և հրոյ և ձկանն՝
 և եղեն յանկարծ: Զի եցոյց նո-
 ցա զԱստուածութիւն իւր որսովն
 այն* :.....

* «Երեւի չորս թուղթ պահասել աստ»

Զի* հուրն և հացն և ձուկն, ահա վկայեն երեքին զՆերբորդութեան Աստուածութենէն:

Ուտէին ընդ նմա, և հայէին թէ ուտէ՞ կամ՝ չուտէ: Եթէ կարօտէր նա հացի, ոչ կարէր նա հաստել հաց: Եկեր ընդ նոսա՝ զի գուշակեացէ թէ արգարեւ մարմին զգեցաւ: Եցոյց նոցա զսպիան, զի ծանուցէ, թէ նոյն ինքն կենդանացաւ: Եւ թէ իբրեւ զայսոսիկ արար՝ կամեցան ստել զյարութիւնն նորա, և թէ անպիտոյթ արարեալ էր՝ քանի՞ եւս սուտ առնէին: Շրջեալ զհացն և զձուկն առաջի նոցա, և ոչ հաստեաց ջուրս. զի գիտէին՝ զի որ ոք ծարաւէր, երթայր ըմպէր ի ծովն և գայր բազմէր: Եւ ոչ գինի հաստեաց՝ իբրեւ կարէր. զի ուսուցէ մեզ աշակերտելոցս, զի եթէ պիտոյ ինչ էր գինի՝ տայր զնա առաքելոցն:

* Աստի ցլախճան կցրդիս՝ ի Գ. ճաւրնարէն բախանդակեցաւ մերմէ:

Նա՛ և ասաց իսկ, եթէ Ոչ արբից
միւսանդամ ի ծննդենէ որթոյ: Զար-
մանք են այս. և յոյժ ժպրհեցի
սլասմել զամանէ յայանապէս: Զի
հաստեաց գինի ի հանդիստ մեր, և
մի ցասուցութք նովաւ զԱստուած:
Արբցութք չափով գինի զոր ճաշա-
կեցին եղբարք մեր: Զի է որ ոչ ճա-
շակեաց զնա, և է որ սակաւ: Զի
գուցէ լկտեցուցէ զաւելի ըմպողան:
Գոհութիւն այնմ որ օգնեացէ տը-
կարութեանս մերում, և ոչ ասյ վա-
տել զի մի տրանջեցութք:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Խ Բ.

Ի ՔԱՂՅԵԼՈՅ ԵՒ Ի ԼՈՒԹԵՆԷ ՄԵՐՄԷ,
ՔԵՁ ՕՐՀՆՈՒԹԻԻՆ, ՏԷՐ ԲԱՐԵՐԱՐ

Զհարուածոցն որ եղեն յԵգիպտոս,
և զծովէն որ բաժանեցաւ, և
զամպոյն և զսեան հրոյն լուան աղգք
յամենայն կողմանս: Գլորդեցան եկին
յամենայն կողմանց՝ տեսանել ըզ-

փառս Մովսէսի, և զմանանայն, և
 զվէմն որ բղխէր երկոտասան դէսս:
 Խորհէլ, թէ՛ ոչ, ոչ լուան աղգքն
 զնշանացն՝ չէր հնար. զի զքառասուն
 ամ կացին մնացին: Եւ ընդ տիե-
 ղերս համբաւք նոցա որք գործե-
 ցան յանապատին, և ընդերկարեցան
 վասն երկուց իրաց. զի ժողովուրդն
 փափկացի նոքօք և աշակերտեցի
 նոքովք: Եւ ո՞րք էր որ համբերէր
 իբրեւ լուան զարուեստան զայնս,
 առ ի յոչ երթալ և տեսանել՝ թէ
 ըստ լսելոյն իցեն և արդիւնքն: Խա-
 ղացին եկին տեսին զամենայն, զի
 տիրեալ էր ընդ բնաւ անապատն.
 և զի տեսին զնոր մանանայն՝ ետուն
 նոքա օրհնութիւն նոր: Տեսին ըզ-
 ոխնն զի սրաշտէր՝ և չէր կարօտ
 ջամբոյ խրոյ: Ստար էր ի ջերմու-
 թենէ, զի լոյս տայր և ոչ այրէր
 ի նշուլէն: Վէմն ուստի ջուրն բըղ-
 խէր՝ տեսչեամբ խրով անարդ և
 գձուծ, և բղխին բխմունք իւր:

Յիսուս որ յորջորջեցաւ վէմ, նը-

կարեցաւ յօրինակն ի մէջ վիմին,
 թէ երկոտաւան առաքելովք արբու-
 ցանէ: Դեղ կենաց ամենայն տիեզե-
 րաց: Ամենայն ազգք որ տեսին և
 դարձան՝ առին մանանայ, զի եղի-
 ցին տեսիլ և երաշխաւոր այլոց իրաց՝
 որոց չէ հնար թէ բառնայցեն: Ոչ
 նեխեցաւ ի հեթանոսս որպէս ինձ
 թուի, որպէս նեխեցաւն առ նոսա:
 Զի որպէս պահեալ էր ի սափորն՝
 պահեալ էր յազգսն յորս առին:
 Ոչ մնայր նա յազգսն ժողովրդեանն՝
 զի ամաչեցուցէ զնոսա ի քաղէն:
 Իսկ յազգսն զի պահեցաւ, քանզի
 ի փառս առին զնա: Ուստի՞ դայր
 մանանայն. ուսմունք մուլարք. յո-
 չընչէ՞ իջանէր՝ թէ յընչէ՞ արդեօք
 լինէր: Արդեօք յօգոյ՞ իջանէր. և
 յօգս ուստի՞ է մանանայն: Ի հաս-
 տատու թենէն՞ արդեօք էր, թէ յամ-
 սոյն որ հովանի ունէր: Ո՞ր կարէ
 հասու լինել այսմիկ, թէ ուստի՞
 իջանէր մանանայն: Յօչընչէ իջա-
 նէր նա, ոչ ի համբարէ: Հանգեաւ

Ժողովուրդն յազիւսոյ և ի սերմանե-
 ւոյ և ի հնձեւոյ: Խափանեցան արքն
 յամենայն գործոց, և կանայք նոցա
 յամենայն ուստայնից: Վնաս մեծ տե-
 սին նոքա հանդստեամբն զոր գտին:
 Նեխեցաւ մանանայն յամանս նոցա՝
 զի եղիցի նոցա գործ առ վաղիւ, և
 սակաւ ի չափս նոցա՝ զի օտարաս-
 ցին ի դատարկութենէ: Արթ քանդա-
 կեաց դատարկութիւնն՝ և կրկնեաց
 զնոսա ի գործ: Զի ի քաղեւ մանա-
 նային և յաղաւ և յեփել՝ ծախեացի
 օրն ամբողջ: Սահէր Ժողովուրդն
 ընդ անապատն, ոչ քաղեւ զյարդն
 Նգիսպտոսի՝ այլ Ժողովել զմանա-
 նայն, և զչեղջս շեղջս լորամարդին:
 Մեղրապոս ընտրեցին ընդ մանա-
 նային, և սոխ խատոր ընդ լորա-
 մարդոյն: ԶՄովսէս ընդ Կորխայ
 փոխանակեցին, և զԱստուած՝ ընդ
 քանդակեալ որթուն: ՅՆգիսպտոս
 նեղութիւնք նոցա, և յանապատին
 հանգիստք նոցա: Եւ եթէ դատար-
 կութիւն աստկանեաց զնոսա՝ վաս-

տակեւոյն ընդէր ոչ օգտեցան: Ըն-
 թերցիր, զի ի Ժամու աշխատու-
 թեան՝ առաջի որթուցն կորանային, և
 ի Ժամու դատարկութեան իւրեանց՝
 զորթան առաջինս նորոգեցին: Ըզ-
 բիւրս կապանաց իբրեւ սակաւ ինչ
 խորտակեաց, և փրկութեամբն յա-
 նապատին յորում ազատեցան՝ նո-
 րոգեցան ի սովորութիւնս իւրեանց:
 Թողին զկուռն Եգիպտոսի և յա-
 րեցան ի տունն Մովսէսի. և իբրեւ
 չիքն որ նեղէր ի կռապաշտելն, ին-
 քեանք իւրեանց նորոգեցին որթ:

Օրհնութիւն Տեառն Աբրահամու,
 որ հատոյց Աբրահամու յորդիս իւր.
 և իբրեւ զլացողք եղեն՝ ոչ փո-
 խեաց զխոստումն իւր որ առ ծա-
 ռայս իւր:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Խ Գ.

Քեզ օրհնութիւնն ցնամենան Կողմանն
զոր Կերակրես շանակաւ շնորհօք Գովք

Աւուրս քառասուն սաշեաց Մովսէս երկիցս անդամ՝ և ոչ քաղցեալ : Պաշեաց և Տէր աւուրս քառասուն , և քաղցեալ՝ որպէս գրեալ է : Ո՞հաւատասցէ զասն Մովսէսի , թէ՛ ոչ քաղցեալ , ուր զի և Որդի քաղցեալ : Զխորդ քաղցեալ Տէրն Մովսէսի : Որդի մարմին զգեցաւ , Մովսէս Աստուած անուանեցաւ : Քաղցեալ անդրանիկն՝ զի ծանուցէ թէ մարմին զգեցաւ : Եւ Մովսէս փառաւորեցաւ , զի յարեցին փառք արդարութեամբ ի մեծատուն Աստուած ու թեանն զոր զգեցաւ շնորհօք : Ոչ քաղցեալ Մովսէս շնորհաւն , զի վերացոյց զնա անունն ի քաղցոյ : Շնորհօք քաղցեալ անդրանիկն՝ զի էջնա մարմնով ի քաղցն : Զծառայն վերացոյց և

բարձրացոյց անուն Տեառն իւրոյ՝
 որով կոչեցաւն, և զՈրդի ած ի խո-
 նարհումիւն մարմին մեր զոր զգե-
 ցաւն: Ոչ միայն վառն մարմնոյն եկն
 Քրիստոս ի քաղցումիւն, այլ և
 պատերազմ պահանջէր, զի մտցէ
 կացցէ քաղց ի միջի: Քաղցիւ խա-
 բեաց նա զսատանայ, զի կարծե-
 ցուսցէ թէ մարդ է. քանզի երկնչէր
 մարտնչել ընդ նմա՝ թէ ոչ է տե-
 սեալ զի քաղցեաւ: Զի սուտ արար
 չարն զմարդարէսն որ գուշակեցին
 զգալոյ նորա. և զՊաբրիէլ և զԸն-
 կերս իւր՝ որ քարոզեցին զյղանալն
 և զծնունդ նորա: Եւ զի ստեաց
 զՀայրն որ ի վերայ գեաոյն աղա-
 ղակեաց, թէ Պա է Որդի իմ սի-
 րելի: Նենգեաց զնա Որդի քաղցիւն՝
 որ առ ժամանակ մի տիրեաց նմա:
 Զի թէ չէր սուտ արարեալ սատա-
 նայի զմարդարէս և զհրեշտակս,
 եթէ չէր գրեալ զՀօրէ՝ զի աղա-
 ղակեաց, թէ Պա է Որդի իմ, ոչ ինչ
 ետ ընդ այսր բարբառոյ: Յեւանեւն

նորա ի փորձել՝ զքարինսն ի հաց
 դառնալ պահանջէր ի ձեռաց նորա :
 Արդ զի առաւել եղև այսուիկ Մով-
 սէս՝ որ ոչ քաղցեալ իբրեւ զԱն-
 դրանիկն : Ո՛ր ժողովուրդ, եկ տես
 զՈրդի իբրեւ արար սքանչելիս յա-
 նապատին . երկիր եա զամենայն ինչ
 ի կերակուր Որդւոյն ամենակերա-
 կրի : Երկինք առաքեցին զբնակիչս
 իւրեանց ի սպաս Որդւոյ ամենա-
 տեառնն , այն՝ որ հաստատեաց խոր-
 տիկս քաղցելոցն : Տիրեաց նմա քաղցն
 ի կամս իւր , և զայն՝ որոյ հրեշ-
 տակքն ոչ քաղցնուն , պատրասե-
 ցին առաջի նորա : Միտին քարոզե-
 ցին զմարդկութիւն նորա , և միւստին
 եւս՝ զԱստուածութիւն նորա : Զի
 քաղցն իւր աղաղակէր թէ մարդ է .
 զուարթունք աղաղակէին թէ Աս-
 տուած է : Եւ թէ քաղցն իւր առ-
 չարն այն , և ծարաւն իւր առ կինն
 Շամբրտացի , վաստակ իւր առ ջրը-
 հորին , և ի նաւին՝ քուն ճաշակեաց :
 Եւ թէ այսուիկ ոչ հաւատացին ան-

ուսմունքն թէ ան նա զմարմինն ,
 առանց այսոսիկ քանի՞ եւս սուա առ-
 նէին զմարդկութիւնն նորա : Իբրեւ
 քաղց և ծարաւ և մահ՝ աղաղակէր
 զմարդկութենէ նորա , և սքանչե-
 լիք զօրութեանց վկայէին զԱստուա-
 ծութենէ նորա : Զլացան ոմանք
 յանուամանց զմարդկութիւնն նորա ,
 և ոմանք մարմինն եդին զնա . արիա-
 նոսք՝ գործ ասացին զնա :

Եկայք խնդրեացուք զայն կերա-
 կուր թէ զի՞նչ է , և ուստի՞ է զոր
 Երկրորդի Արարչին մերոյ յաւուրն
 զի էլոյժ զպահս իւր՝ մատուցաւ :
 Կերակուր հոգեւոր է թէ մարմնա-
 ւոր արդեօք : Երկրաւոր է արդեօք՝
 թէ երկնաւոր : Զի էթէ հոգեւոր էր՝
 ոչ գային հրեշտակք . զի կերակուր
 հոգեւոր՝ ոչ է կարօտ պաշտօնէից :
 Եկեր Մովսէս փառս ի լերինն , և
 լուսաւորեցան երեսք նորա : Արբ
 փառս՝ և սարարեցաւ , և ոչ եղեւ
 կարօտ պաշտօնէից : Եւ Անդրան-
 կանն թէ փառս կերեալ էր՝ փառա-

ւորէր, և հրեշտակք ի սպաս սլաշ-
տաման գալ առ նա չէին պիտոյ:
Եւ եթէ զկերակուր մարմնաւորաց
եկեր մարմինն զոր զգեցաւ, զինչ
էր, և ուստի՞ սլաշրաստեցաւ նմա
յանասպառն: Իսկ և իսկ իբրեւ կա-
տարեցաւ քառասնօրեայ փորձու-
թիւնն նորա. գրէ՝ թէ Եկին հրեշ-
տակքն առ Յիսուս՝ և սլաշտէին
զնա. քանի՞ էր թիւ աշակերտ*...

Կ Յ Ո Ի Ր Դ Խ Դ.

... տայցեմք ի սլաշիւ զանձինս
մեր, և ոչ նախանձիցեմք նմանողք
լինել սոցա՝ որք սլատուենն զմեզ:
Քանզի ցանկամք մեք սլատուի՝ սլա-
տուել զայլս ճեպեացուք: Իսկ եթէ
զսլատուիրեալն արհամարհեմք, զոր
ոչ է սլատուիրեալ՝ զիս՝ որդ արաւ-
ցուք: Փախիցուք, եղբարք, ի սլա-

* « Եւ սոստ կարծի սլակասել չորից
թղթոց »: Մնթ. մերոյս օրինակին:

տուոյ, ոչ զի խափանեացի պատուի-
րանն: Քանզի յորժամ պատուէ
ամենայն ոք զընկեր իւր, յայնժամ
ճշգրտեալ ի գլուխ դայ պատուի-
րանն: Կամեաց պատուել զեղբայր
քո, իսկ եթէ նա իբրեւ զքեզ հրա-
ժարէ, պատուելով պատուիք ի մի-
մեանց ըստ պատուիրանին: Մատիւր
և պատուեա զկրտսերն, եբրեւ Տէր
մեր զաշակերտան իւր: Արա՛ յոյժ
կրտսերոյն քում, և անդրէն զչափն
առցես զպատուոյն: Եթէ լուսա-
ցուք զոտս միմեանց՝ փոխարէնս հա-
տուսցուք. և եթէ լուսացուք զոտս
հիւանդաց՝ առ Տէր մեր արկաք փո-
խարէնս: Բարիօք է առնուլ պա-
տիւ, եւս առաւել լաւ է պատուել
զայլս: Մեկին վարձք է պատուառին
վարձն, և կրկին այնմ որ պատուէն:

Օրհնութիւն Որդւոյն, որ ուսոյց
զի առնելով արասցուք միմեանց,
իբրու ակնարկէ եւս Շմաւոնիւ՝ զի
երկիցէ մարդ ի պատուոյ:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Խ Ե .

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐԴԻ ՏԵԱՌԿՆ ԼԱՄԵՆԱՅՆԻ, ԶԻ
ՆԱ Է ՈՐ ԿԵՐԱԿԻ ԶԱՄԵՆԱՅՆՍ

Ընդ Աբրահամ նայեցարուք և
նմանեցէք՝ զի օտարաց երկիր պա-
գանէր: Զի նա ընարեաց պատուել
զայս, ո՛ր ընարեաց պատիւ անձին:
Պատուելով և խրախուժեամբ խո-
նարէր երկիր պագանէր նոցա, խըն-
դրելով խնդիր՝ դառնալ նոցին, լուա-
նալ զոտս՝ և կերակրիլ: Ուսանել
կամիմ, եղբարք. եթէ աղքատք էին՝
զխա՞րդ զմին ի նոցանէ Տէր անուա-
նեաց, և ի վերայ երեսացն երկիր պա-
գանէր: Եւ եթէ գիտէր զի զուար-
թունք են, երկիր պագանել նոցա
պաաշաճ էր. իսկ կոչել Տէր ամենայ-
նի՝ զխա՞րդ Ժպրհէր զզուարթունսն:
Եւ եթէ արդարեւ Աստուած էր մինն
ի նոցանէ, կամ ի միում ումեք՝
զխա՞րդ դարձեալ համարձակէր զԱս-

ատուած ի հաց կոչել: Բազում ան-
 դամ ի բազում տեղիս յայտնեցաւ
 նմա մեծութիւնն, և ի հաց՝ և ոչ
 ի միում տեղւոյ ժպրհեցաւ կոչել
 զնա: Նայեցարուք, եղբարք, թէ
 նման իցէ այս ինչ զոր ասեմս: Զի
 էկին զուարթունք առ Աբրահամ,
 և Աստուած ի միում ի նոսա յոյժ
 յայտնի է: Զի մինչ ընթանայր՝ ընդ
 առաջ արանց ընթանայր. և իբրեւ
 եհան առ նոսա և խնայաւ՝ իբրեւ
 զուարթնոց երկիր պաղանէր: Սր էր
 ուրախութեան մեծի, և վասն այ-
 նորիկ նախ քննեցին զնա: Եւ իբրեւ
 բերկրեցաւ նա ընդ աղքատաց, ու-
 րախ արար զնա Տէրն վերնոց: Առ-
 չեաց զստոյգն ի հաց մարդկան, զի
 ետես զնա ի մարմին մարդոյ, եթէ
 նմանութիւն էր և եթէ հաւասարի:
 Նա այսու յօգուածով ետես զնոսա:
 Ոչ կոչեաց զնոսա ի հաց, և ոչ
 լուանայր զոսա նոցա՝ եթէ ոչ գի-
 տէր եթէ ամին իրի իջեալ էին նոքա
 ի յերկիր: Վասն աղքատսիրութեան

եմուա Տէրն աղքատաց. ոչ կարօ-
տելովք ըստ սովորութեանն, այլ
զուարթնովք անտուայտութեան:
Էջ՝ և զփոխարէնն հատոյց սիրողին
աղքատաց: Ոչ զժառանգութիւնն
զոր ունէր նա, այլ եա նա նմա
ժառանգութիւն՝ զոր ոչն ունէր:
Տուողք, առէք. նմանեցէք Աբրա-
համու գլխոյ տուողաց, զի ուրախ
լիջիք ընդ Աբրահամու՝ ի սեղանն
Տեառնն Աբրահամու: Սակաւ միւս
եւս՝ և ելանեմք մերկ յամենայն ըն-
չից մերոց. յղարկեացուք ընդ մեզ
դոնէ սակաւ ի բաղում՝ ընչէ զոր
ժողովեցաք: Քանզի մնայ ամենայն
ինչ զոր ստացաք յիրաւի և յանի-
րաւի. և յամենայնի զոր ստացաք՝
մեզքն միայն յղարկին ընդ մեզ:
Կամեաց զի աուրք ողորմութեանց
քոց՝ յղարկեցին ընդ քո. քանզի
տրովք ջնջէ մարդ զսարսա զոր
դրեցին քուքք:

Ընթերցիր և ուսիր զոր ասաց
Տէր մեր, թէ Արարէք ի մամոնայէ

անիրաւութեան բարեկամս, ի յարկս
 իւրեանց ընկալցին զձեզ ի յաւիտե-
 նից: Մեծ է հարկս որ եղև մարդ-
 կան, զի և ի ժամու մահու իւրոյ՝ ի
 նմանէ ամենայն իւիք կարէ ստանալ
 զամենայն:

Օրհնութիւն այնմ որ ի ձեռն
 արոց որ երթան զկնի մահկանա-
 ցուաց, քաւէ զսրտան որ չոգան
 ընդ նոսա և նախ քան զնոսա: Քա-
 լեա՛, Տէր, զմեղաւորս և զմոլո-
 րեալս, և զխաչահանուսն: Եւ զսոսա
 որք հանգուցին զծառայոսս քո՝ հան-
 դուցես յարքայութեան քում:

Կ Յ Ո Ւ Թ Ի Ն Խ Զ.

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԱՅՆՄ ՈՐ ԿԵՐԱԿՐԷ ԶԱՄԵ-
 ՆԱՅՆ ՏԻԵՁԵՐՍ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲ ԻԻՐՈՎ.

Եղբարք, ահա հրաւիրեցաք ի հար-
 սանիսս որ խօսեցաւ քուերս, ոչ
 մահկանացու փեսայի՝ այլ Որդւոյն
 կենարարի ամենայնի: Ժամանակեան

առադատախւս կենաց՝ զառադատան
 ճշմարտութեան։ Եւ միոյ աւուրս
 հարսանեօք՝ զհարսանիսն յաւիտե-
 նից։ Լուրջք են երեւք իւր, գիտելովն
 թէ զոր ընտրեաց կամ յումմէ հրա-
 ժարեաց։ Ընտրեաց զՏէրն փոխա-
 նակ ծառայի, և զԱստուած փոխա-
 նակ մարդոյ։ Ետես եթէ նենգաւոր
 է մահկանացուս, և սիրեաց զայլ
 ամուսին։ Ատեաց զտէրն ծառայից՝
 և սիրեաց զՏէրն զուարթնոցն։ Ահա
 միտք իւր ցնծացեալ են, և մարմին
 իւր սուրբ արտաքուստ։ Թէ հարսն
 սիրոյ զարդու իւրով այնու՝ որ ոչն
 բռնիսնի, և ժամկենի պատկաւս զոր
 դնէ նմա փեսայն՝ սակաւ աւուրց,
 քանի՜ եւս մեծացի ուրախութիւն
 սորա՝ որ առ զմեծ քաւութիւնն։
 Երեւքն Մովսէսի չէին լուսաւոր՝
 որպէս լուսաւոր են միտք սորա։
 Երանութիւն յաւիտենից խոստա-
 ցեալ է նմա, և պատկ՝ որ կայ յա-
 վիտեան։ Եւ սեղան ընտկաւոր, և
 առադատա հանապազորդ։

Յիսուս, որ առնէ զայսոսիկ այնց՝
որ արարին զմարմինս իւրեանց աա-
ճար սուրբ ակրութեան նորա, քանի
փոքունք են խոստացեալքն՝ քան
զայնոսիկ որ արարեալ են: Զի մահ
ճաշակեաց վասն մեր, քանի՛ եւս
տացէ մեզ զարքայութիւնն իւր: Մի
թշնամանեացուք զթաղաւորն, զի
մի դարչեացի արքայորդին՝ ի ձեռն
բանից և վարուց: Սրբեացուք, կաց-
ցուք առաջի նորա: Նայեաց դու ընդ
այժմու խօսեալս, զի զդուշացեալ
է յամենայն իմեքէ, զի յամենայն
իմեք հաճոյ լիցի անմահին՝ որում
խօսեցաւն:

Գոհացուք զամենայնի Տեառնն
Որդւոյ. զի ինքն իբրու զհուր ուտիչ
է, խոնարհեցաւ շնորհաւ իւրով՝ զի
խօսեացին նմա աղախնայք իւր:

Արդ սրբեացուք զանձինս մեր,
յատակեացուք զլէզուս մեր: Բերան
մեր անարգեացէ զայսպանութիւն, և
սիրտք մեր՝ զխորհուրդս չարս: Առէք
հանդերձեցէք զլապտերս ձեր, և

արկէք եղ յամանս ձեր. զի իբրեւ
կարգասցի ձայն յարութեան, լու-
ցեալք՝ ընդ առաջ լինիցիք լուսովք
ձերովք: Ասղմեցէք զսաշարս ձեր,
և հանդերձեցէք զհանդերձ ձեր, զի
սաշարօք և հանդերձիւք մուծանէ
զձեզ յառադասա իւր: Մարմինք որ
լուացան և սրբեցան, կացցեն նոյն-
պէս առանց արատոյ: Մուրհակքն
այն զոր Զնջեցին ջուրք՝ մի եւս եր-
կրորդեացին և գրեացին: Աղօթք՝
թեւք եղիցին մեզ, և պահք՝ իբրեւ
զադանելի: Զընկերսն փրկեացուք
որպէս զանձինս, և զորդիս՝ առա-
ւել քան զանձինս մեր: Փոքր մի,
և մնայ ամենայն զարդ զարդարանաց՝
լկտեաց, և որկորստութիւնք՝ յոր-
կորէից, և ցանկութիւնք՝ ի բողա-
նոցաց: Մեծ է քան զամենայն ինչ
զոր խոտապաւ Տէրն ամենայնի,
առլ յետ ամենայն իրիք այնց՝ որք
անարդեցին զամենայն ինչ:

Օրհնութիւն յարժանի տացուք
նմա ի մէջ այսր օրհնեալ հարսա-

նեաց, և աղօթս արասցուք՝ զի ար-
ժանի լիցուք հարսանեացն յաւի-
տենից:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Խ Է.

ՕՐՀՆԵԱՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿՆ ՈՐ ԵՏ ՄԵԶ ԶՄԱՐ-
ՄԻՆ ԻԻՐ Ի ԲԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԱՅՆ ՄԵՐՈՅ

Ասաց Տէր մեր յԱւետարանին.
Եւթէ ոք ոչ ուտէ զՄարմին և ըմպէ
զԱրիւն որդւոյ մարդոյ, ոչ ունի
զկեանս խոստացեալս: Պնդեցուք,
եղբարք, զի արժանի լիցուք առ-
նուլ զդեղն կենաց նորա. զի ամե-
նայն որ ոչ առնու յարժանի՝ այնմ
հաւատար է որ ոչ առնու: Քանզի
այն որ ոչն առնու, քանզի ոչ հա-
ւատաց՝ ոչ մերձեցաւ. և որ ոչ առ-
նու որբութեամբ՝ անարդանս կամի
առնել նմա: Աւցուք զՄարմին նո-
րա, զի մի նմանեցուք ժողովրդ-
դեանն որ ոչ հաւատացին: Բայց
սրբապէս մատիցուք, զի մի դուցէ

նմանիցեմք արհամարհողաց։ Զի որ
 առնուլ զնա իբրու չէ արժանի՝ դա-
 տաստանս առնուլ անձին իւրում։ Եւ
 այս են զարմանք, զի շահեցաւ մահ
 կենօք՝ յետս ընդդէմ։ Յորժամ այր
 առն մեղիցէ, յԱստուծոյ քաւինա-
 խի որ առ Աստուածն մեղանչէ,
 ո՞վ է այն որ քաւէն զնա։ Հրեշ-
 տակք ոչ հասանեն ի զօրութիւնս
 մեծ որ ի ձեռս մեր, և ոչ տուաւ
 քրովբէից՝ զոր առնուն շրթունք
 մեր։ Հրեղէնք զրկեալ են ի նմանէ,
 և ահա շնորհեցաւ ստեղծեցեւոցս։
 Առողջք խափանեցան ի նմանէ՝ զի
 սրտեացէ սովաւ զվիրաւորս։ Եւ
 զուարթունք որ ոչ աղտեղացան՝
 ցանկացան եղինն սրարարակի։ Զի
 վերինք փափադեցին նմա, քանի ծան-
 րացի հողեղինացս որք ի խրախու-
 թիւն խնդրեմք զնա։ Զի չեն կարօտ
 քաւութեան՝ արդեւ զնա յարժան
 ի զուարթնոց, և ետ մարդկան՝ ի
 վեր քան զարժանն։ Դեղ կենաց
 թռեաւ ի բարձանց՝ զի բնակեացէ

յարժանիս իւր: Սրբեայտւք զան-
 ձինս և զխորհուրդս մեր ի սրաախ-
 փառաց նորա: ԶԱստուած ունիմք
 ի ձեռս մեր, մի եղիցի արատ ի մար-
 մինս մեր: Մտեալ բնակեւոյժ բնակէ
 ի մեզ, սրբեայտւք զողիս մեր ի ներ-
 քոյ. զի թէ ի դրօշակէ հանդերձի
 նորա եւ մեծ առողջութիւն, քանի՞
 եւս ելցէ ի Մարմնոյ նորա քաւու-
 թիւն աղակզեւոց:

Մի են ի ժամու յայսմիկ քահա-
 նայն՝ և որ առնու զնա: Մեծ է քան
 զմեզ մինչ բեկանէ զնա, իբրեւ առ-
 նումք զնա՝ հաւասարի ընդ մեզ:
 Զգոյշ լիցի որ մատուցանէն զնա,
 դուցէ փոքրկացի քան զառողն:
 Փութասցի և առողն առաւել լինել
 քան զմատուցիչն: Նոքա բեկանեն
 զՄարմինն ի ձեռն աշտիճանացն,
 հասանեն մարդիկ ի Մարմինն՝ ոչ
 աշտիճանօք՝ այլ վարուք: Սակաւ է
 բերան դռնանալոյ և լեզու օրհնե-
 ւոյ. զի այն՝ որ երկինք փոքր են
 նմա, փոքրկացաւ լինել ըստ ձեռս

մեր: Ահառն Սինեա յորում էջ՝ դու-
 զումն մեծ հնչեաց ի նմա: Այժմ
 յորմէ սրտեցաւ լեռանն՝ ահա ա-
 ռեալ ունին մատուռք մեր: Երկիր
 և ծով և երկինք, իբրեւ յափ փա-
 կեալ են ի նա, և այն՝ որում փոքր
 են բնութիւնք՝ բերան տկար բա-
 ւեաց նմա: Պարգեւ է այս զարմա-
 նալի, զի բնակեացէ ի մեզ Տէր հա-
 նապաղ: Ահա եթող զերկինս և էջ,
 որբեցուք նմա զառաքաստ սըր-
 տից: Հաւատով թէ մերձեցուք,
 իբրեւ քաւութիւն ապ մեզ: Սըր-
 բելով սրբէ զմեզ, և օգնութիւն մեծ
 ապ նա մեզ: Գոհացուք, եղբարք,
 զի արժանի եղաք կենդանի Մարմնոյ
 Փրկչին մերոյ: Եւ զի անարգեցաւ ի
 ժողովրդենէն յայանապէս, սրտուե-
 ցին հեթանոսք ծածկապէս:

ԿՅՈՒՐԴ ԽԸ.

ՕՐՀՆԵԱԼ, ՈՐ ԵՏ ԶՄԱՐՄԻՆ ԻԻՐ Ի
ՍՊԱՆՈՒՄՆ, ԶԻ ՈՒՐԱԽ ԼԻՑԻՆ ՆՈՎԱԽ
ՀԵԹԱՆՈՍԲ

Արբապէս կերիցուք զՄարմինն՝
զոր բեւեռեաց ժողովուրդն բեւե-
ռօք: Արբցուք իբրեւ զդեղ կենաց
զԱրիւնն որ բղխէ ի կողէ նորա:
Մարմինն զոր եհատ ի վերնատանն՝
ահա բաշխի ի միջի մերում: Եւ
բաժակն զոր ետ առաքելոց իւրոց՝
ահա առին զնա շրթունք մեր: Ըստ
այսմ օրինակի տայ մեզ քահանայն
զոր հատանէ և բաշխէ: Սրտիւ սըր-
բով, որպէս մատեան աշակերտքն՝
մատիցէ ամենայն մարդ: Վրան ժա-
մու գործեաց Մովսէս ի մէջ անա-
սլատին Աստուածութեանն. զի ի
սիրտս նոցա չէր բնակեալ՝ ի սըր-
բութիւն սրբոցն բնակեացէ: Հեթա-
նոսաց շինեցաւ եկեղեցի, ժողովեաղ

աղօթից. յանձինս մեր բնակէ՛ զօրութիւնն, կառավարն ամենայնի: Հոգւոյն Արբոյ մկրտութեամբն ի քաւութիւն մեղաց հաղորդիմք. և զօրութիւն նորա՝ որ ի մէջ Հացին բնակեալ է, մտանէ հանգչի ի մեզ, և պատրաստէ կազմէ հանապազ: Քահանային սրբոյ զոր կոչէ՛ աջն գրգիչ իջանէ: Իբրեւ ոչ փոխէ նա ի տեղւոջէ, ահա առ Հօր է՝ և ի Հացիս, և ընդ աջմէն՝ և ի բաժակիս: Ի վեր և ի խոնարհ, և ի սրաի մերում. և ո՛ր կարէ կալ ի վերայ նորա: Ոչ եթէ շոգի կամ թերացումն ի նմանէ մտանէ բնակէ ի մեզ, այլ ի միում ի մէնջ բնակէ ամենայն՝ և ամենեքեան ոչ բաւեմք նմա: Արդ զի փոքրկացոյց զանձն իւր ըստ անձանց առողաց իւրոց, բնակեացէ երկիւղ՝ յորս բնակէ Որդի Արբոյն: Նոյն ինքն էր ի վերնատունն որ տայրն, և բաշխեալ լինէր ամենեցունց: Թէ՛ սկէտ և ժողովուրդն սպան զնա, ինքն զինքն սպան ձեռօք իւրովք:

Զսպանեալ զոր սպանին ձեռք իւր՝
 խաչեցին անմիտքն ի Գողգոթայ:
 Թէ չէր սպանեալ զանձն իւր խոր-
 հըրդիւ՝ ոչ սպանանէին զնա ճշմար-
 տիւ: Նախ քան զօրն սպան զինքն
 յօրինակ, և ապա յետ աւուրն՝ ըս-
 պանին զնա: Զի մատնեաց զմարմին
 իւր ժողովրդեանն՝ այսպանել զնա
 որպէս և կամեցան, ահա ետ զՄար-
 մին իւր հեթանոսաց՝ պատուել զնա
 որպէս և սիրեցին: Մեռաւ նովաւ
 ժողովուրդն որ սպան զնա, կեցին
 նովաւ հեթանոսք առողք իւր: Զի
 զՀրէաստան կործանեաց սպանմամբ
 իւրով, շինեաց զԵկեղեցի Արեամբն
 իւրով: Ժողովուրդն առաջին որ
 յարձակեցան ի նա՝ ցրուեցան ընդ
 չորս կողմանս. և հեթանոսք ցրու-
 եալք որ ցնծացան ի նա՝ ժողովեցան
 ի մի ժողով:

Օրհնեալ որ արժանի արար զԵ-
 կեղեցի՝ զի քաւեացին Մարմնով և
 Արեամբ նորա:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Խ Թ .

ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԵՏ ԶՄԱՐՄԻՆ ԻՐ Ի ՓԱ-
ԻՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՅԵԼՈՅ

Կարեօք մատիցուք, ևղբարք, առ
Մարմինս այս զոր տայ քահանայս,
և դողումն բնակեացէ ի շրթունս մեր՝
յառնուլ զդեղս կենաց: Ի ժամու
յորում հասանի Մարմինն սուրբ,
զղենումն նորա յի(շեացուք*)...

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ծ .

... օրէն է մերձենալ. զի թէ ըզ-
թերուծիւնս թողու նմա և առանց
աղտոյ առնէ զնա: Իսկ որ միշտ է
զգածեալ ի մեղս՝ արժան է նմա դի-
տել զանձն իւր: Զի դուցէ իբրեւ
ոչ սրբի՝ թշնամանս առնէ Մար-

* Աստի ևս ևրեք թուղթք բանից ան-
կեալ:

մնոյն, այնպիսին երկոքումբք մե-
 ղանչէ: Զի ոչ զանձն իւր գիտէ նա
 թէ յորում աղտեղութեան է, և ոչ
 զՄարմին Տեառն իւրոյ՝ թէ քանի
 մեծ է: Առաքեալ գրէ վասն այն-
 պիսւոյն, թէ ի սարսաւորութիւն
 իւր առնու զնա: Զի ոչ յորժամ
 սուրբ է առնու զնա, և ոչ կարեօք
 մերձենայ ի նա յամենայն ժամու:
 Որով մտօք մերձենայ մեղաւորն որ
 միշտ մերձենայ՝ եթէ ոչ արհամար-
 հութեամբ: Երանի՛ որ եղև ար-
 ժանի մկրտութեամբ քաւութեան,
 և մերձեցաւ ի Մարմին և յԱրիւնն
 նորա, իբրու չիցէ ըստ գիւտի մտաց
 իւրոց: Յետ սորա, այնմ երանի՛ որ
 մերձենայցէ երկիւղիւ, և հաւատայցէ
 թէ քաւութիւն լինի նմա որպէս և
 գրեալ է: Լուարութք, եղբարք, Որդ-
 ւոյ՝ զի ասէ, թէ Որ ուտէ զՄարմին
 իմ՝ նա յիս և ես ի նա. և Յարու-
 ցից զնա յաւուրն յեանում: Իսկ
 եթէ և ի գերեզմանն մեր ընդ մեզ
 է, որպէս և ասաց, յայսմ աշխարհի

և արքայութեան զօրչափ եւս առաւել առ մեզ: Չայս բան լուան աշակերտքն և ոչ համբերէին: Երկմտեցին թէ զխաբդ մարթի այսմ լինել, որում չէ մարթ: Խորհեցան թէ զխաբդ տայ մեզ մինչ կենդանի է, և յետ մահու իւրոյ: Եւ ո՛ր կարէ ուտել զմիս մարդոյ՝ մինչ կենդանի է և կամ մեռեալ: Թշնամանեալ նորա՝ այսմ թերեւս մարթ է լինել. իսկ ուտել կենդանւոյն զՄարմինն նորա՝ կամ իւրեւ մեռեալ իցէ, չէ մարթ: Ոչ լուան միամտաբար, և ոչ հոգեպէս դատեցան զայն. տեսին թէ խիստ է քան զնոսա՝ թողին զնա և գնացին:

Ոչ կամեցաւ յայտնել Փրկիչն ըզխորհուրդ Մարմնոյննախ քան զԺամանակն: Եթէ ուտէն զնա՝ ասէր, իսկ եթէ զխաբդ՝ ոչ գուշակաց: Մեծ էր սէր առաքելոցն, որք սիրով իւրեանց զՄարմիննն մինչ կենդանի էր և մեռեալ՝ ուտել սպառաասեցան: Մինչչեւ հարեալ էր զհացն՝

ուտէին զնա ծածկապէս, իսկ յոր-
ժամ բաշխեաց՝ յայտնապէս մեր-
ձեացին ուրախութեամբ:

Արդ ուտէ զՄարմին Որդւոյ, ըզ-
Հաց կենդանի ուտէ: Եւ որ ըմպէ
զԱրիւնն՝ ճաշակեն շրթունք իւր
զգեղս կենաց: Իսկ մէք որպէս մարդք
որ զՄարմին Բարձրելոյ ուտեմք,
սրբեացուք նմա: Զի որպէս Հանգու-
ցեալն ընդ աջմէ՝ Հանգիցուք, և
խորհուրդքս մեր, զի յոյժ սիրեաց
զմարդկութիւն նորա: Ահա ամե-
նայն իւիք դարմանէ զմեզ Մարմնովն
իւրով, սրբէ զաղտ մեր Արեամբն
իւրով՝ որով Հաղորդիմք ընդ նմա:
Արդ եթէ որ ոչ ուտէ զՄարմին
նորա և ըմպէ յԱրեանէ նորա՝ չիք
նմա կեանք որպէս ասացաւ, վայ. է
այնց որք ոչ առնուն, քանզի ոչ
կամեցան Հաւատալ ի նա: Լաւ է
մեղաւորին որ մատուցանէ ի բիբս
իւր սիրով և սկինդ Հաւատով՝ զի
քաւեսցի նովաւ, քան այնմիկ՝ որ
արդարն է և առնու զնա ի յուլա-

Նալեաց: Չիք ստոյգ որ արհամարհանօք մերձեւայ ի Մարմին Տեառն մերոյ. զի եթէ այսպէս է, չէ նա ստոյգ՝ այլ սուտ է ամենեւին ի ներքոյ: Չիք որ անարդէ զՍրբութիւնն՝ և ինքն լինիցի ի սրբութիւնն: Որ առնու զՄարմինն արհամարհանօք՝ առնէ զինքն դարչեւի վաղվաղակի: Տացես, Տէր, մոլորեւոյ՝ զի մերձեացին առ նա հաւատովք, և արժանի արասցես զարատաւորս՝ զի մերձեացին ի սա դողութեամբ:

Կ Յ Ո Ւ Ր Դ Ծ Ա.

ՕՐՀՆԵԱՒ, ՈՐ ԴՐՈՇԻՆԱՅ ԱՐԵԱՄԲ ԻԻՐՈՎ,
ՈՐԲ ԶՀԱԻԱՏՍ ՆՈՐԱ ՍՏԱՅՍՆ

Զի ցանեցին հեթանոսք զարիւն անասնոց առաջի սրթուց, հեղ զԱրիւն իւր Որդին օծեալ յարբումն ամենայն մարդկան: Եւ զի զոհեցին միս դրօշեւոյ՝ բարկացուցանել զԱստուած, եղև մեղ Որդին սլատարագ

Հաշտութեան, հաշտեցուցանել ընդ
 մեզ զՀայր իւր: Զի կերակրէին զաս-
 տուածս՝ եղեւ մեզ Աստուած ի կե-
 րակուր: Եւ զի զենուին զուարակս
 կռոցն, եղեւ մեզ Որդի պատարագ՝
 միով կատարեալ Պատարագաւն:
 Խնայեաց զոչխարան ի սպանմանէ,
 և զորթան ի խոհակերմանէ, և զթըռ-
 չունան ի յօշուածոյ: Զի նկարեաց
 զմեզ Տէր յորովայնի, կերակրէ ըզ-
 մեզ արտաքոյ արգանդի յայտնեօք
 և ծածկեցելովք: Հոգաբարձ է հոգ-
 ւոց և մարմնոց. կեցուցանէ զմարմին
 հացիւ, և զոգի՝ կենդանի Հացիւն:
 Արբուցանէ գինովք զմարմինս մեր,
 և զհոգիս՝ Բաժախաւն փրկութեան:
 Զի արարին հեթանոսք զդրօշեալս՝
 հարկ եղեւ կերակրել զնոսա: Եւ զի
 չիք բերան որ ուտէր, եղեւ նոցա
 հօւր՝ բերան: Հո՛ւր որ ուտէր զզոհս
 նոցա, և զրկեալ էն աստուածք նո-
 ցա: Եւ գինին որ նոցա նուիրի՝ ըմպէ
 զայն երկիր ծարաւի: Եթէ Մովսէս,
 որ ետես եւեթ զԱստուած՝ այնպէս

փառաւորեցաւ, քանի եւս փառաւորեացին միաք՝ յորս բնակէ Որդի Սրբոյն: Զի օձն մեռեալ բժշկեաց զծակոտտուածս օձիցն այնց, քանի եւս բժշկեացէ Մարմինն կենդանի ըղհարուածս մարմնոց ընկերաց իւրոց: Եթէ այն՝ որ անհանճարն էր, բաշխեաց ձրի առողջութիւնս, Տէրն ամենայն գիտութեան՝ քանի եւս տացէ զկեանս իւր ձրի: Եթէ օրինակ անիծեալ օձին կեանս ետ մարմնոց, Մարմինն և Արիւն Օրհնելոյն՝ քանի եւս տացէ հոգւոց: Նմա փառք վասն ամենայնի:

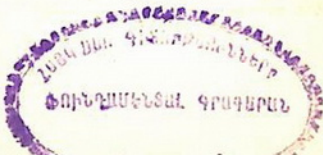
Յ Ա Ն Կ

	ԷԶ
ԱԶԴ.	5
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՔ	13
ՎԱՍՆ քնոյ և արթնութեան	15
ՎԱՍՆ հսկողաց	19
ԿՅՈՒՐԴ ԺԶ.	23
ԿՅՈՒՐԴ ԺԷ. — Օրհնեալ է որ ի հինգ նկանակէն յազեցոյց հազարս բազումս.	27
ԿՅՈՒՐԴ ԺԸ. — Օրհնեալ Տէր և անդրանիկն, որ կերակրէ զամե- նայն ակնարկելով կամաց իւրոց.	31
ԿՅՈՒՐԴ ԺԹ. — Օրհնեալ Միա- ծինն, որ ի պարզեւէ նորա կե- րակրին ամենայն արարածք.	34
ԿՅՈՒՐԴ Ի. — Օրհնեալ որ ետ մեզ կերակուր ի դարմանի կարօտու- թեան մերոյ	38
ԿՅՈՒՐԴ ԻԱ. — Օրհնեալ որ աճե- ցոյց զծոցս ամուլ ի մէջ տան կնոջն այրւոյ, զի սրուակք և սա-	

- փորք ամուլը՝ ծնան յանկարծ
 յական թօթափել 43
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԲ. — Օրհնեալ է Տէրն
 ամենայնի, որ է հոգարարձու ա-
 մենայնի. 46
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԳ. — Քեզ օրհնութիւն,
 Տէր մեր, զի ի շնորհաց քոց կե-
 րակրին ամենայն հաւատացեալք. 50
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԳ. — Օրհնեալ որ ետ
 մեզ կերակուր, և խոստացաւ ըզ-
 րախան աղենական 53
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԷ. — Օրհնեալ որ կե-
 րակրէ ի մեծութենէ իւրմէ զա-
 մենայն քաղցեալս երկրի . . . 56
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԶ. — Օրհնութիւն Որդ-
 ւոյ օծելոյ, որ կերակրէ զամե-
 նայն յիւրմէ 60
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԸ. — Օրհնութիւն, կե-
 րակրիչ ամենայնի՝ ի քաղցեւոց
 որք լցան և նշխարեցին . . . 63
- ԿՅՈՒՐԴ ԻԹ. — Օրհնեալ է այն
 որ չէն իւրեք կարօտ, որ լնուն
 զամենայն կարօտութիւնս մեր . 64
- ԿՅՈՒՐԴ Լ. 67
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԱ. — Օրհնութիւն Տեառն
 բարերարի, որ կերակրեաց զա-
 բարած իւր. 71

- ԿՅՈՒՐԴ ԼԲ. — Օրհնեալ որ ի
 ձեռն սիրելոյ իւրոյ՝ կերակրէ
 զաշխարհ լրիւ իւրով. . . . 75
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԳ. — Ի քաղցեւոց որ
 լցան և նշխարեցին, քեզ օրհնու-
 թիւն, Տէր կերակրիչ. . . . 78
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԴ. — Քեզ օրհնութիւն ի
 տիեզերաց, կերակրիչ աշխարհի
 զթութեամբ քով 82
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԵ. — Ի քաղցեւոց յա-
 զեցեւոց՝ քեզ օրհնութիւն, Տէր
 կերակրիչ 84
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԶ. — Օրհնեալ Տէր, որ
 կերակրէ զամենայն մարդիկ . . 88
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԷ. — Օրհնեալ է Տէր
 որ կերակրէ շնորհիւ իւրով զհա-
 լատացեալս. . . . 91
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԸ. — Օրհնեալ որ կե-
 րակրէ զամենայն շունչ իբր զհա-
 զարս յանապատին 94
- ԿՅՈՒՐԴ ԼԹ. — Օրհնեալ որ կե-
 րակրէ ողորմութեամբ իւրով զաշ-
 խարհս, զոր հաստատեաց զթու-
 թեամբ 98
- ԿՅՈՒՐԴ Խ. — Օրհնեալ որ եկեր
 ընդ աշակերտսն, զի ցուցցէ թէ
 մարմին զգեցաւ , 103

- ԿՅՈՒՐԴ ԽԲ. — Ի քաղցեւոյ և ի
լիութենէ մերմէ, քեզ օրհնութիւն
Տէր բարերար 107
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԳ. — Քեզ օրհնութիւն
յամենայն կողմանց զոր կերա-
կրես հանապազ շնորհօք քովք . 112
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԴ. 116
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԵ. — Օրհնեալ Որդի
Տեառն ամենայնի, զի նա է որ
կերակրէ զամենայնս 118
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԶ. — Օրհնութիւն այնմ
որ կերակրէ զամենայն տիեզերս
ողորմութեամբ իւրով 121
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԷ. — Օրհնեալ անդրա-
նիկն որ ետ մեզ զմարմին իւր ի
քաւութիւն մեղացն մերոց . . 125
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԸ. — Օրհնեալ որ ետ
զմարմին իւր ի սպանումն, զի ու-
րախ լիցին նովաւ հեթանոսք . 129
- ԿՅՈՒՐԴ ԽԹ. — Օրհնեալ որ ետ
զմարմին իւր ի քաւութիւն ամե-
նայն հաւատացեւոց 132
- ԿՅՈՒՐԴ Ծ. 132
- ԿՅՈՒՐԴ ԾԱ. — Օրհնեալ որ դրոշ-
մեաց արեամբ իւրով՝ որք զհա-
ւատս նորա ստացան 136

(454.)

300

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

901000918